

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

SISÄLTÖ:

Johtaja Bertel Björkman 60-vuotias	1
Kymin selluloosatehtaan uusi valkaisu- laitos	2
Kuljetusvälinekorjaamo harjassaan	7
Varatuomari Aunis K. Kantonen: Eräistä omakotirakentajien veronhuojennuksista	8
Poralla ja dynamiitilla	10
Aloitteiden palkkioperusteista	12
Eläkeläisten kevätjuhlat	14
40 vuotta palvelleita	16
Mitaleja ja mitalinsaajia	17
Merkkipäiviä	18
Manan majoille	20
Uusia käytöntarkkailijoita	20
Harrastushiihto	21
Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruus- kilpailut	23
METSÄOSASTO	
Merkkipäiviä	23
KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIPAINO	
60-vuotias	24
HALLAN TEHTAAT	
Johtaja Björn Weckman 60-vuotias	25
Työturvallisuuskilpailut	26
Merkkipäiviä	26

JUANTEHDAS

Juantehtaan soittokunta 70-vuotias	27
Harrastushiihtojen päättäjäiset	29
50-vuotias	29

HÖGFORSIN TEHDAS

Högforsin ruukin historiaa VI	30
50 vuotta palvellut	32
Merkkipäiviä	32
Lasten hiihdot	32

Toimituksen tuoilta

Kansikuva: Luontoa ja tehtaita kevättalvi-
sessa asussa kuvattuna Kuusaan puoleiselta
rannalta. Taustalla Kymin selluloosatehdas.

Vastaava toimittaja: Veikko Talvi.

Toimitussihteeri: A. Ylikangas.

Kirjapaino: Kouvolan Kirja- ja Kivipaino.

*Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman
lupaa kielletty.*

JOHTAJA BERTEL BJÖRKMAN 60-VUOTIAS

Kesäkuun 4. päivänä täyttää Kymin Oy:n hallituksen jäsen johtaja Bertel Björkman 60 vuotta. Hän on kuulunut yhtiömme hallitukseen vuodesta 1942 lähtien oltuaan sitä ennen vuosina 1940—41 yhtiön tilintarkastajana.

Päätettyään koulunkäyntinsä Tampereen ruotsalaisessa yhteiskoulussa ja käytyään ruotsalaisen kauppaopiston Helsingissä hän tuli v. 1917 Kymin Oy:n palvelukseen. Sitten hän täydensi opintojaan London School of Economics'issa ja työskenteli H. Reewe, Angel & Co:ssa Lontoossa, mikä tunnettu toiminimi edusti yhtiötämme Englannissa. Palattuaan v. 1922 kotimaahan hän tuli uudelleen Kymin Oy:n palvelukseen, mutta lähti jälleen kahden vuoden kulluttua jatkamaan opintojaan Yhdysvaltoihin, missä hän työskenteli paperitehtaissa ja teki opintomatkoja ympäri Pohjois-Amerikkaa.

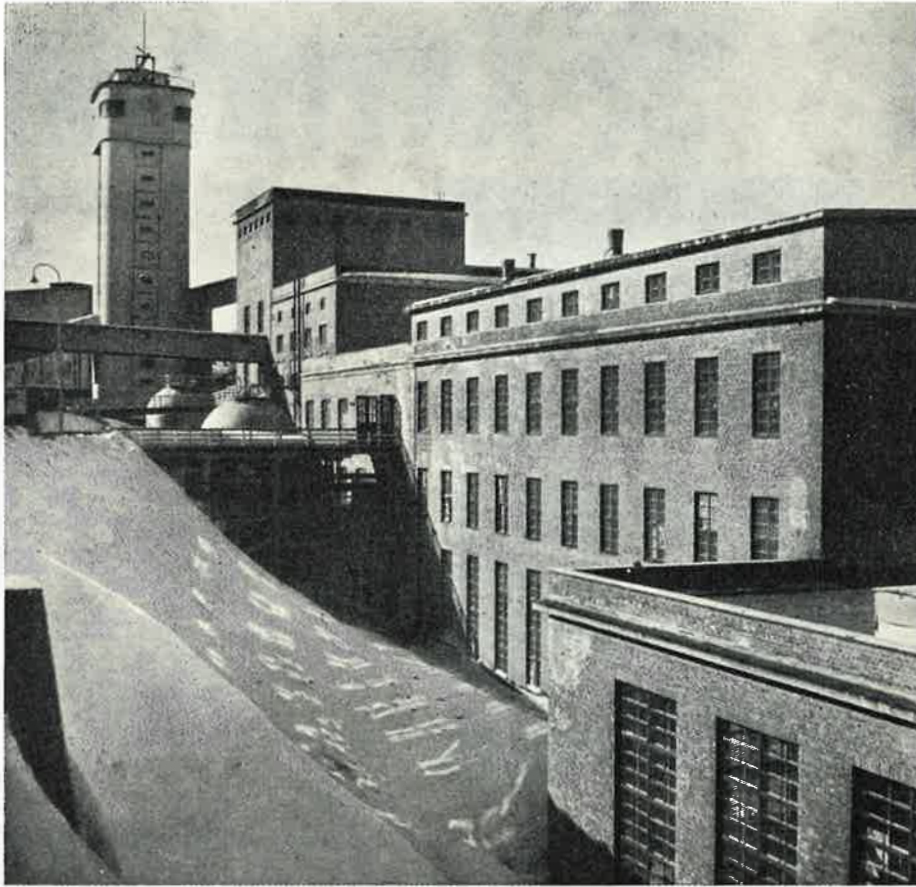
Tultuaan v. 1926 takaisin Suomeen johtaja Björkman perusti oman agentuuriliikkeen, jota hän on siitä lähtien johtanut. Niistä monista

niin koti- kuin ulkomaisista tuotteista, joita hän on välittänyt maamme teollisuudelle, mainittakoon puukuitulevyt, joita hän ensimmäisenä tuotti maahamme. Hänen myötävaikutuksestaan amerikkalainen yhtiö The Insulite Co perusti sittemmin insuliittitehtaan Suomeen, ja hän hoiti tehtaan tuotteiden myynnin aina siihen saakka, kunnes tehdas siirtyi toiselle omistajalle.

Paitsi Kymin Oy:n hallitukseen johtaja Björkman kuuluu useiden muiden yhtiöiden, mm. Suomen Sokeri Oy:n ja Oy. Wilh. Schauman Ab:n johtokuntiin.

Johtaja Björkman osallistui sekä vapaussotaan että molempiin viime sotiin ja ylennettiin kapteeniksi.

Johtaja Björkman on luonteeltaan välitön ja hänellä on huumorin kultainen lahja, ja hän onkin valloittanut itselleen laajan ystäväpiirin. Paljon kokemuksia hankkineena käytännön liikemiehenä hän nauttii yhtiömme piirissä arvontoa.

Osa Kymin selluloosatehdasta kuvattuna Ylätieltä. Valkaisulaitos sijaitsee etualan korkeammassa osassa.

Oikealla: Valkaisulaitoksen kaikki kuusi pesuria sijaitsevat peräkkäin. Lankuista rakennettu raollinen lattia muodostaa niiden hoitotason.

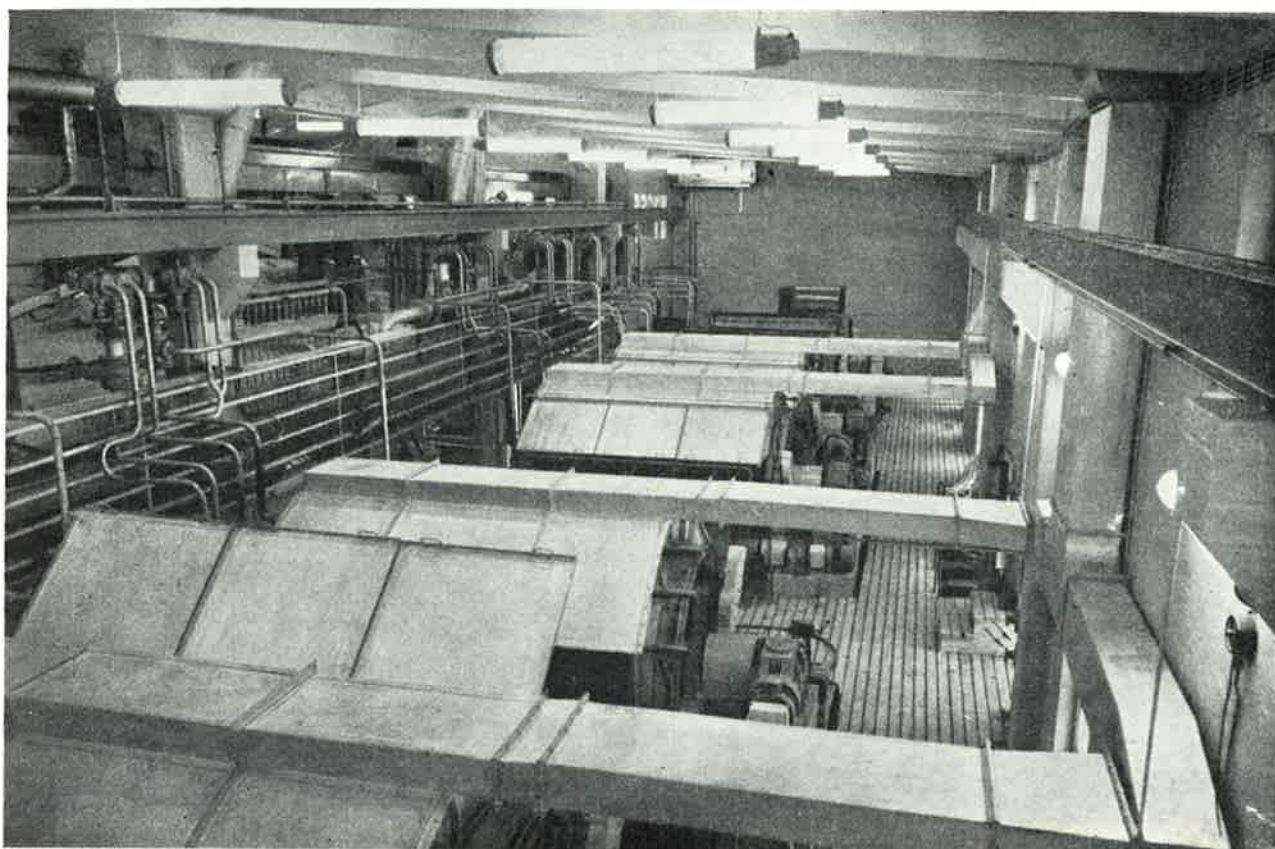
Kymin selluloosatehtaan uusi valkaisulaitos

Vuosi sitten kerroimme lehdessämme uudestirakennetusta Kymin selluloosatehtaasta. Esittelyn kohteena oli silloin kiisutehdas, selluloosakeittämö ja pesuosasto. Saatoimme todeta, että uudistus oli ollut perinpohjainen, ja tuloksena oli selluloosan tuotannon kaksinkertaistuminen. Tätä yhtiömme sodanjälkeisen ajan suurinta tehdaslaajennusta ja uudenaikaistamista on sitten yhä jatkettu ja jälleen on saatu eräs tärkeä vaihe onnelliseen päätökseen. Kuluvan vuoden alussa pantiin nimittäin käyntiin uusi valkaisulaitos, ja se onkin tällä kertaa esittelyvuorossa.

Uuden valkaisulaitoksen rakentamisesta ei ole ulkoa päin ollut paljontaan merkkejä havaittavissa. Ainoastaan vanhan valkaisulaitoksen kuorimon puoleista osaa korotettiin matalahkolla, tilavuudeltaan 2500 m³:n suuruisella lisäkerroksella, ja kaikki muu uudistustyö tapahtui vanhojen seinien sisäpuolella. Lisäkerros rakennettiin siten, että uuden osan katto muodostaa yhdensuuntaisen kaltevan kattopinnan vanhan katto-

lyhdyn katon kanssa. Lähitulevaisuudessa myös joen puoleinen osa tullaan korottamaan, joten valkaisulaitoksen hallussa oleva, nykyisellään lähes 25.000 m³:n suuruinen varsin hallitseva tehdasosa tulee kauttaaltaan jonkin verran korotetuksi.

Kun lisäkerroksen vesikatto saatiin valmiiksi, alkoivat hankalat ja aikaa vievät sisätyöt. Vanha vesikatto purettiin, samoin vankasti raudoitettut betoniset valkaisutornit, jotka sijaitsivat tällä kohtaa rakennusta. Paikka paikoin korjattiin ja vahvistettiin vanhoja seinäiä, ja pohjakerroksessa taisteltiin vettä vastaan uusien säiliöiden perustuksia tehtäessä. Osittain voitiin kuitenkin käyttää hyväksi vanhojen säiliöiden perustuksia. Uutta puolta varten tarvittiin uusi pääviemäri, joka rakennettiin kaksiosaiseksi. Syövyttävät vedet poistuvat haponkestävää, lasitettua ja umpinaista ruukkuputkea ja muut betonista avokanavaa myöten. Varsinainen tehdastila voitiin käyttää sellaisenaan hyväksi ja uusia tasorakenteitakin tarvit-

tiin vain yksi, nimittäin hoitotaso, joka sijaitsee pesurien vieressä lähellä katonrajaa.

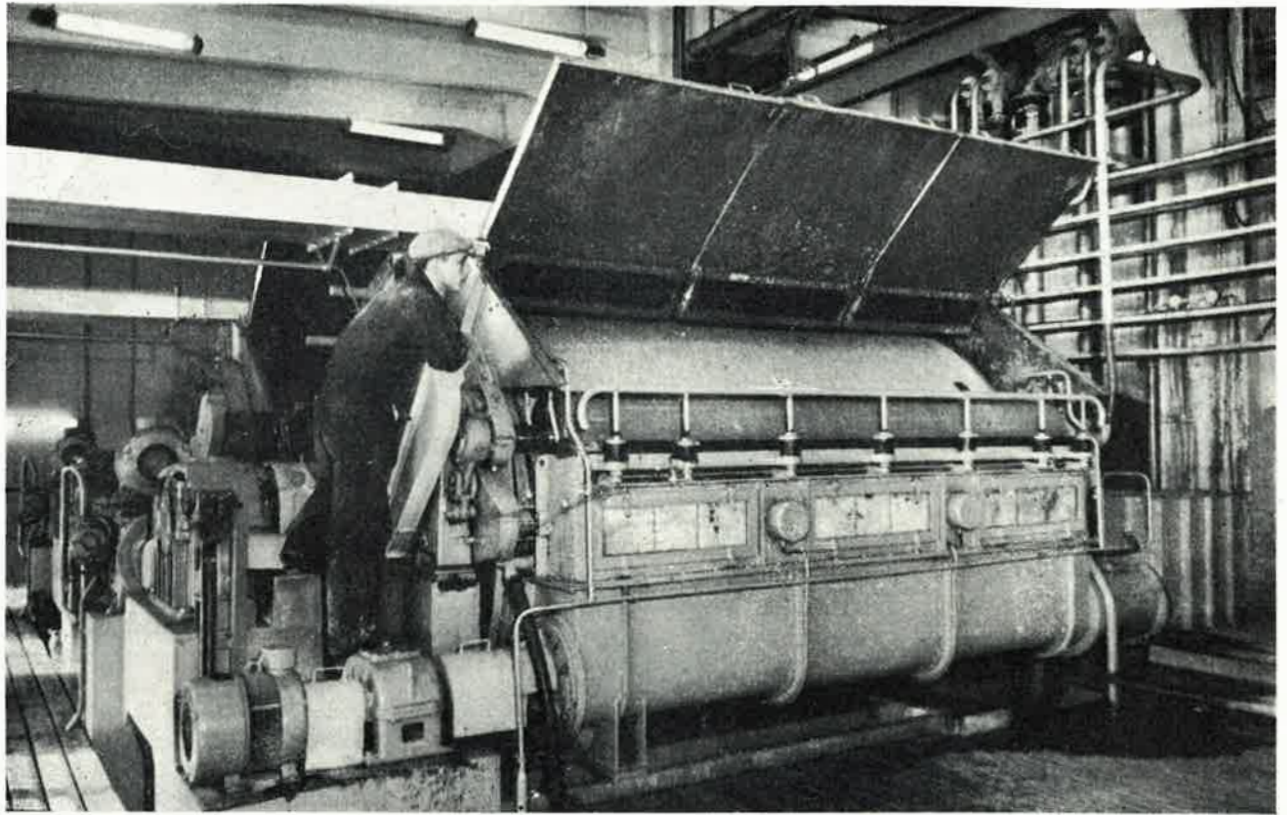
Mutta vaikka on tultukin toimeen suurelta osalta aikaisemmalla tehdastilalla ja vanhoilla seinillä, niin sitä perusteellisempi on ollut muutos vanhan kuoren sisäpuolella. Ei ole näet ollut kysymys jostakin vanhan uudistamisesta, vaan kokonaan uuden valkaisu-laitoksen rakentamisesta. Huolellisen suunnittelun ja sen toteuttamisen tuloksena on saatu aikaan moni-vaihevalkaisu-laitos, jonka koneet ja laitteet edustavat alan viimeisimpiä saavutuksia ja jonka käyttö sekä tarkkailu on mahdollisimman pitkälle automatisoitu. Valkaisu-laitoksen suunnittelu on yhtiönme teknillisen osaston käsialaa, ja pääosa konehankinnoista on suoritettu kotimaasta. Valkaisu-tornit ja säiliöt, sekoit-tajat ja kuljettimet on valmistanut Rauma-Repolan Rauman tehtaat ja pesurit A. Ahlström Oy:n Karhu-lan konepaja. Valkaisu-laitoksen koekäyttö aloitettiin tammikuun 17. päivänä ja noin kuukautta myöhem-min päästiin jo täyteen käyntiin, joten tulokseen voi-daan olla tyytyväisiä. Tuotanto on alun kolmattasataa tonnia vuorokaudessa.

Tutustuessamme valkaisu-laitoksen käyttöinsinööriin, dipl.ins. Nils Almin opastuksella tähän tuotantolai-tostemme viimeisimpään uutuuteen kiintyy huomiom-

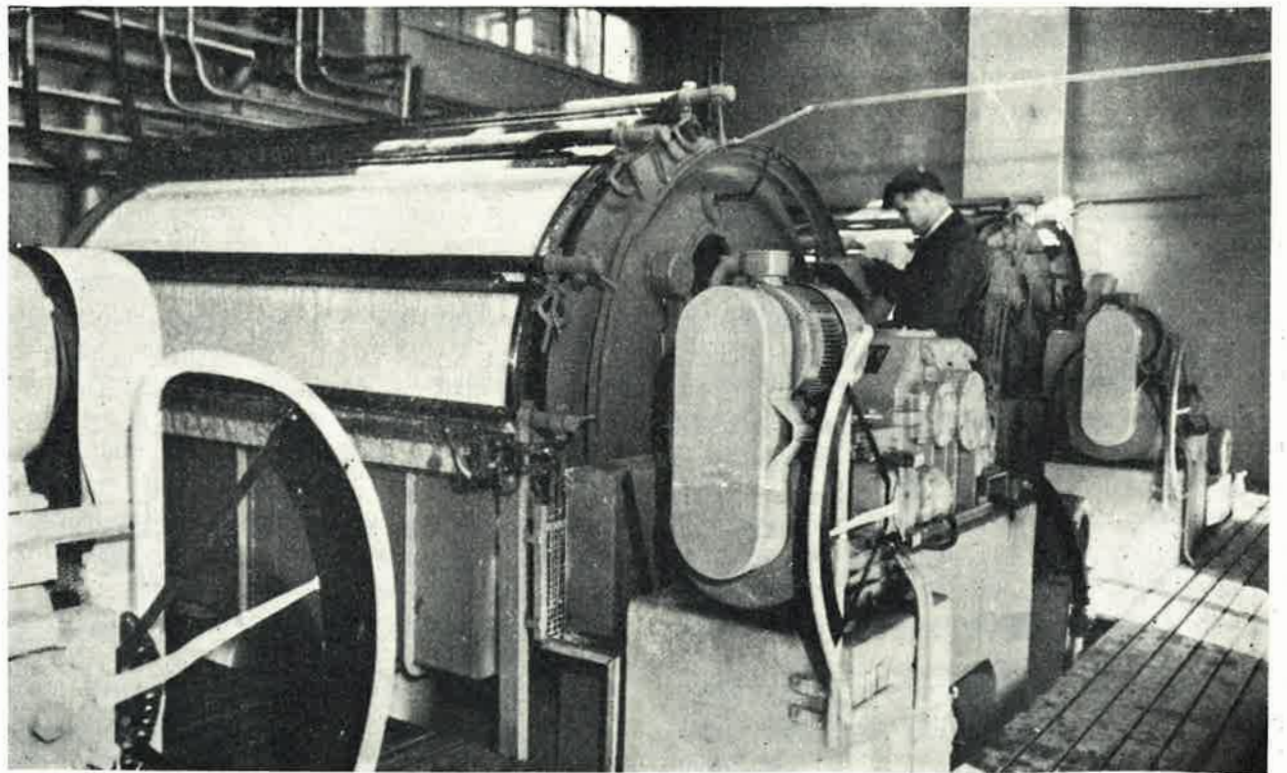
me ennen kaikkea ylimpään kerrokseen, jossa sijait-sevat pesurit sekä hoitotaso. Tehdassali sinänsä tekee valoisan ja viihtyisän vaikutuksen. Seinät on maalattu vaalean vihreiksi, katto keltaiseksi ja rautaosat pu-naisiksi. Tähän väri-iloon yhtyvät vielä teräksenhar-maiksi maalatut pesurit ja niiden keltaiset suojuososat. Pitkästä ikkunarivistä tulvii runsaasti päivänvaloa, ja kattoon sekä seiniin kiinnitetty loistelamput anta-vat tasaisen ja miellyttävän sähkövalon joka soppeen.

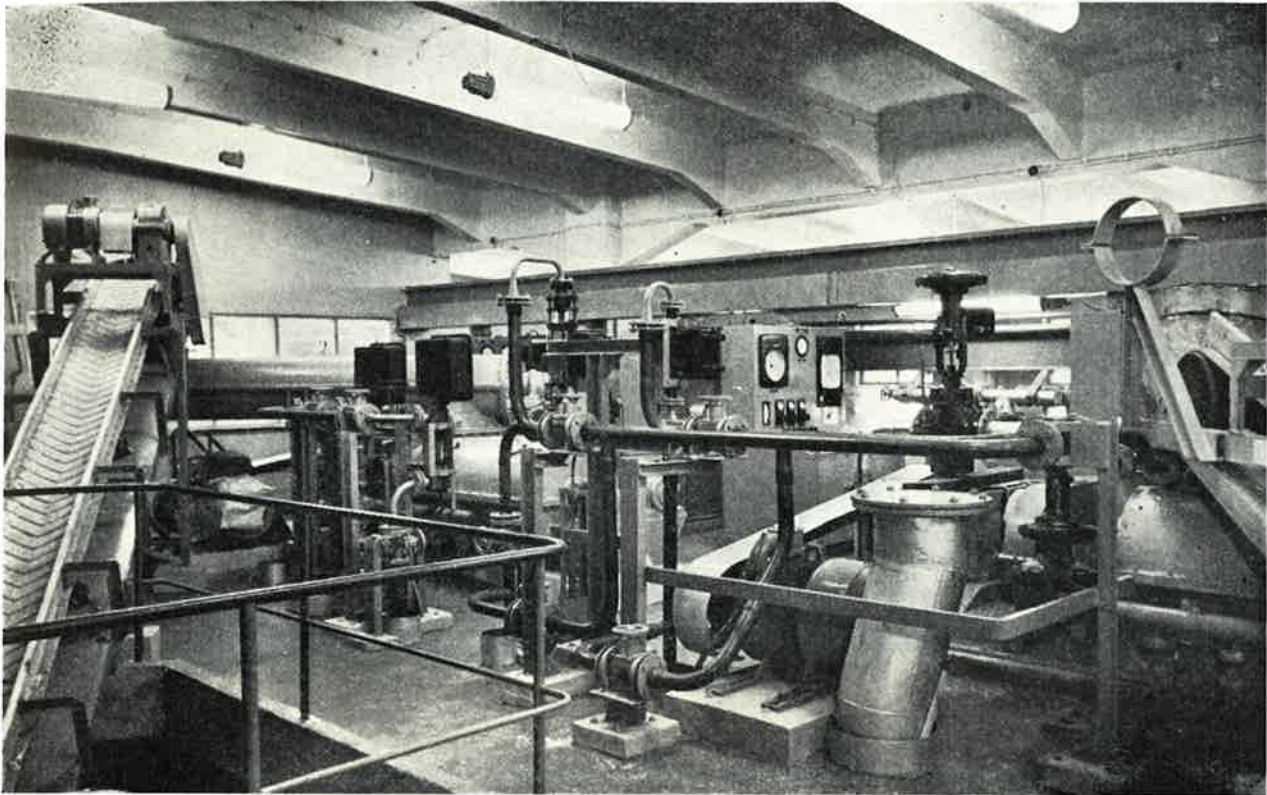
Kuusi samaan riviin sijoitettua pesuria pyörii ta-saista vauhtia ja niiden silinterien päällä massa tekee taivaltaan. Tässä on kuitenkin kysymys vain massan pesusta, sillä varsinainen valkaisu-minen tapahtuu useissa torneissa, jotka sijaitsevat pesuosaston ala-puolella. Valkaisu-tornit ja säiliöt seisovat pohjaker-roksessa kahdessa rivissä ja kolme niistä ulottuu aina pesurikerrokseen asti. Suurimman tilavuus on 260 m³ ja korkeus 17 m. Uuden valkaisu-laitoksen kaikkien yhdentoista tornin sekä säiliön yhteinen tilavuus on 1400 m³, joten suurista tiloista on kysymys.

Massa pumpataan valkaisu-laitokseen sihtiosastolta ja yhtämittäisessä liikkeessä ollen se kulkee läpi en-simmäisen klooraustornin, alkalitornin, toisen kloor-araustornin, kahden hypokloriittitornin ja hapotustor-nin. Väliin siihen lisätään vettä, väliin siihen taasen

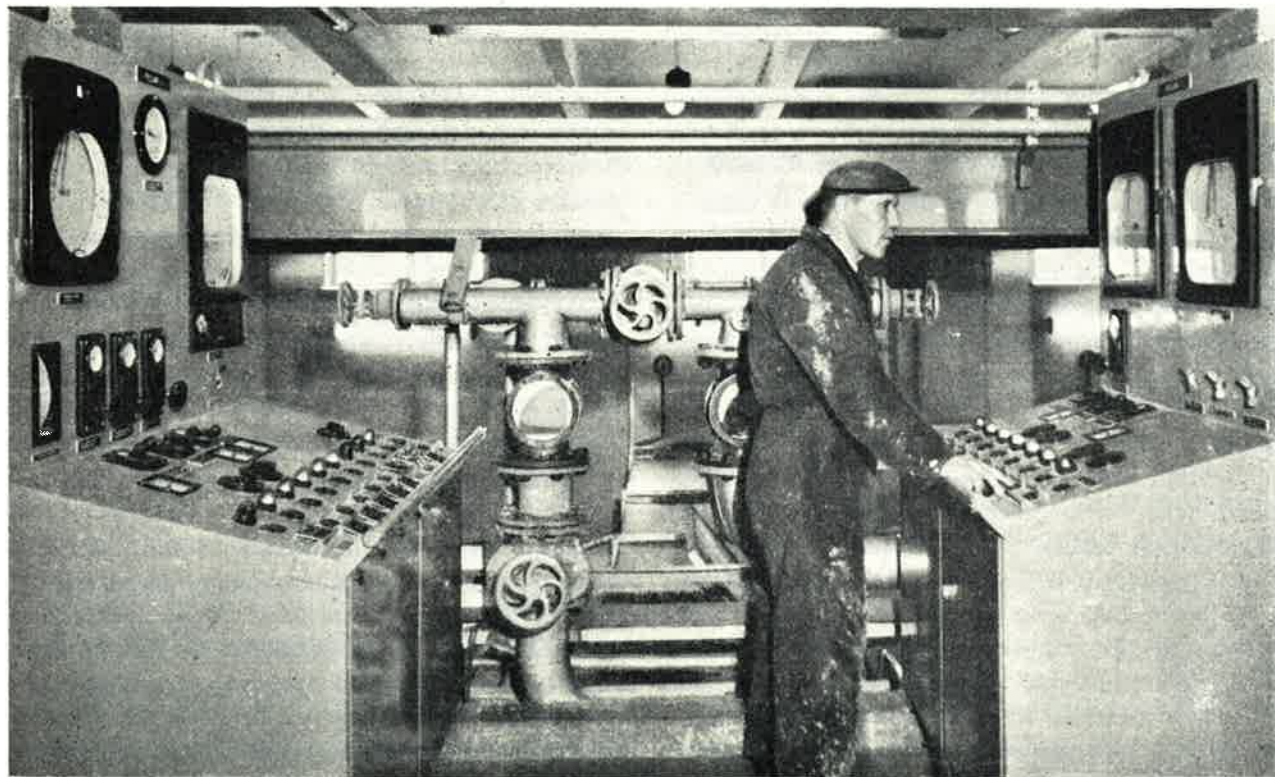

Valkaisijan apulainen Yrjö Konttinen tarkastaa kierroksellaan onko pesurin kumitelan puristus oikein säädetty. Alakuvassa voitelija Kauko Takala puolestaan tarkastamassa pesurin vetokoneiston toimintaa.

Valkaisulaitoksen hoitotason monimutkaisia laitteita. Vasemmalla massan hihnakuuljetin, keskellä kemikalio-annostusten mittaus- ja säätölaitteita ja taustalla hoitopulpetteja. Alakuvassa ensimmäinen valkaisuaja Antti Niemi kolmannen hoitopulpetin ääressä säätämässä kauko-ohjattavia laitteita.

Valkaisulaitoksen käyttöinsinööri Nils Alm työpöytänsä ääressä.

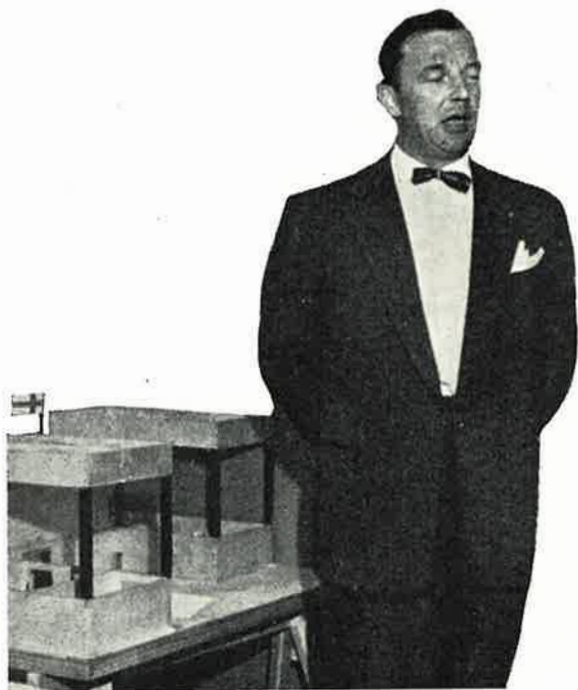
sekoittimissa lisätään kemikaliota. Tornista torniin edetessään massa käy aina välillä pesurissa, jossa se pestään vesisuihkujen avulla. Vesi poistuu imun avulla silinterin pinnalla olevan viiran läpi. Ensimmäisessä pesurissa massa näyttää melkein punertavalta johtuen ensimmäisestä kloorauksesta. Sitten se muuttuu kerta kerralta valkeammaksi hohtaen valkoisuuttaan viimeisessä pesurissa. Aluksi siitä on poistettu massan mukana tullut ligniini ja kloorattaessa sekoittuneet kloorin jätteet. Loppuvaiheissa on sitten tapahtunut varsinainen valkaisu, ja niin on massan jalostusastetta voitu huomattavasti kohottaa.

Hoitotasolla on vieraalla ihmettelemistä kerrakseen. Sinne on sijoitettu suuri määrä kaikenlaisia kojeita ja mittareita. Kullakin pesurilla on oma ohjauspulttinsa, joka on täynnä katkaisijoita ja ohjaustauluja piirtimineen. Tapaamme niiden keskeltä ensimmäisen valkaisijan Antti Niemén, joka on työskennellyt selluloosatehtaassa jo yli 30 vuotta ja valkaisuosastolla vuodesta 1934 lähtien. Silloinhan rakennettiin tehtaan uusimisen yhteydessä myös uusi valkaisuosasto, joka yhä toimii tämän nuoren tulokkaan rinnalla seinän takana. Tuo vanhempi virkaveli oli alkuaan systeemiltään jaksoittainen, mutta muutettiin aikaa myöten myös osittain jatkuvaksi. Niemi mainitsee, että ero vanhan ja uuden puolen välillä on kuin yöllä ja päivällä. Se ei johdu yksistään siitä, että vanha puoli on tummentunut ja synkän näköinen ja uusi kuin juhlasali, vaan ennen kaikkea siitä,

että uusi on teknillisesti kuin ihme edelliseen verrattuna. Vaikka Niemi onkin valkaissut selluloosaa yli kaksikymmentä vuotta, pelotti aloittaa tällä uudella puolella. Onneksi tehtävään valmistauduttiin huolella. Valkaisijoille pidettiin 200 tuntia käsittävä kurssi, jossa teoreettisesti perehdyttiin uuteen systeemiin. Päivä päivältä on sitten kokemus lisääntynyt ja kaikki alkaa nyttemmin sujua nuottien mukaan. Tauluistaan haastateltavamme lukee massamäärät, kloorin kulutuksen, säiliöiden pintojen korkeudet ja monta muuta tärkeätä seikkaa. Kun punaiset lamput palavat pulpeteissa, ei ole hätää, mutta valon sammussa on jokin paikka vinossa. Ensimmäinen valkaisija on sidottu hoitotasoonsa. Hän voi käväistä pesurien luona, mutta tuskin kauempana. Hänellä onkin apulainen, jonka työkenttänä on koko valkaisulaitos. Tärkeä apulainen on myös käytöntarkkailija, joka ottaa joka tunti näytteitä, tekee niistä määritykset ja ilmoittaa luvut etuvalkaisijalle. Käytöntarkkailijan ilmoittamien arvojen mukaan etuvalkaisija suorittaa sitten tarkistuksia, jos niihin on aihetta.

Kun vertailemme valkaisuosaston vanhaa ja uutta puolta toisiinsa, on ero huikea. Toinen on tietysti myrkkujen syövä ja ajan nuhraama ja toinen upouusi, mutta jo yksistään teknillisiä laitteita ajatellen huomaa yhdellä silmäyksellä, että on kuljettu valtavasti eteenpäin. Saamme opettavaisen käsityksen siitä, millainen jättiläisaskel voidaan harpata kahdessa vuosikymmenessä tänä tekniikan aikakautena.

Kuljetusosaston päällikkö Olov Hixén esitelmöimässä harjannostajaistilaisuudessa uudesta kuljetusvälinekorjaamosta vierellään päivän sankarin pienoismalli.

Kuljetusvälinekorjaamo harjassaan

Sodan jälkeen yhtiömme piirissä tapahtunut teknillinen kehitys ei ole rajoittunut ainoastaan tuotannolliseen puoleen, vaan on heijastunut kaikille aloille. Kenties silmäänpestävimmän se tulee esiin kuljetuksen motorisoitumisessa ja polttomoottoreilla varustettujen kaivinkoneiden sekä nostureiden ja monien muiden samantapaisten koneiden käytäntöön ottamisessa. Muutos on ollut melkein vallankumouksellinen, tarkkailipa sitä tehtaiden sisä- tai ulkopuolella. Ketterät trukit puikkelehtivat ahtaissakin kapeikoissa. Traktorit vetävät suuria kuormia ja tekevät osittain veturinkin virkaa siirtelemällä rautatievaunuja. Kuorma-autojen tehokkuus on lisääntynyt, ei yksinomaan moottoreiden, vaan myös uusien kuormauslaitteiden avulla. Perustusten kaivuutyöt tapahtuvat kaivinkoneiden avulla muutamassa hetkessä, ja haalausporukoilta säästyy paljon aikaa ja vaivaa, kun väkevä nosturi saapuu paikalle ja tekee työn kuin leikiten.

On itsestään selvää, että tällaisen motorisoidun kaluston huoltaminen ja korjaaminen on tärkeää ja välttämätöntä. Se edellyttää myös riittäviä tiloja ja ajanmukaisia koneita. Kymintehtaan autokorjaamo, joka toimii entisessä hevostallissa, on aikoja sitten osoittautunut ahtaaksi ja riittämättömäksi. Sen takia

on vuosikautia suunniteltu uuden ja tehokkaan kuljetusvälinekorjaamon rakentamista. Viime kesänä suunnitelmat kypsyivätkin toteuttamisasteelle. Uuden korjaamon paikaksi valittiin Kymintehtaitten Kauppa Oy:n entisen myymälän tienoo, josta on suhteellisen lyhyt matka kuljetusvälineiden varsinaisiin työkohteisiin.

Rakennus, joka on jo kohonnut harjaansa, on tilavuudeltaan 14.480 m³. Sen keskeisen osan muodostaa korjaamohalli, leveydeltään 27 m ja pituudeltaan 25 m. Hallin kumpaiseenkin sivustaan liittyy siipiosa. Tehdaspihan puoleiseen siipiosaan sijoitetaan kuljetusvälineiden huolto pesu- ja rasvaustiloineen sekä toiseen kerrokseen kuljetusosaston konttori. Toisessa sivuosassa tullaan suorittamaan moottorien korjaaminen. Toiseen kerrokseen sijoitetaan henkilöstöhuoneet. Nostureiden, traversien ja kattoratojen avulla kaikki korjauksessa tarvittavat siirrot tulevat tapahtumaan vaivattomasti, ja kaikessa muussakin suhteessa korjaamosta tulee mitä uudenaikaisin.

*

Lauantaina huhtikuun 14. päivänä olivat kuljetusvälinekorjaamon rakennustyöt edistyneet niin pitkälle, että voitiin viettää harjannostajaisia. Päivän kun-

Eräistä omakotirakentajien veronhuojennuksista

Sodanjälkeisen ajan lukuisten uusien verolakien joukossa ansaitsevat erityistä huomiota sellaiset säädökset, joiden tarkoituksena on antaa joko kaikille tai vain joillekin yrittäjryhmille vapautusta tai huojennusta valtiolle ja kunnalle suoritettavista veroista.

Eräs tällainen säädös, joka kiinnostaa kaikkia rakennusyrittäjiä ja eritoten kaikkia yhtiömme palveluksessa olevia omakotirakentajia, on 11. 12. 1953 annettu ja saman vuoden viimeisenä päivänä voimaan tullut asuntotuotannon veronhuojennuslaki, jota täydentää 30. 12. 1953 annettu valtiovarainministeriön päätös lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.

Mainittujen säädösten tarkoitus on kahdenlainen. Ensiksikin niiden tarkoituksena on vapauttaa rakentaja valtiolle ja kunnalle vuosilta 1948—1968 tulon ja

omaisuuden perusteella suoritettavista veroista ja toiseksi vapauttaa rakentaja lainhuudatuksen tai velka-kiinnityksen yhteydessä valtiolle suoritettavasta tai suoritetusta leimaverosta.

Tämän kirjoituksen puitteissa ei ole mahdollista selostaa koko veronhuojennuslakia. Kiinnitänkin sen vuoksi seuraavassa huomiota ainoastaan niihin säännöksiin, jotka tarkoittavat jo maksetun leimaveron takaisinsaamista. Tämänkin kysymyksen käsittelyn rajoitan ainoastaan omakotirakentajia koskevaksi.

I. OMISTUSOIKEUDEN LUOVUTUKSET

Kuten tunnettua on kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirja (esim. kauppakirja) lainhuutoa haettaessa varustettava leimamerkeillä seuraavin määrin: ar-

niaksi liehui siniristilippu rakennuksen katolla ja klo 13 kokoonnuttiin harjannostajaisjuhlaan Kuusankosken seurataloon. Tilaisuudessa nähtiin yhtiön varatoimitusjohtaja Knut von Troil, urakoitsijan edustajana rakennusmestari E. Penttilä, rakennuksen piirustusten laatija arkkitehti Arne Helander, lukuisia muita yhtiön ja urakoitsijaliikkeen edustajia sekä runsaasti rakennusväkeä.

Vieraat lausui yhtiön puolesta tervetulleiksi rakennusosaston päällikkö Unto Viherialho, ja kuljetusosaston päällikkö Olov Hixén selosti puheessaan päivän sankarin rakennusvaiheita. Ensimmäinen ehdotus kuljetusvälinekorjaamon rakentamiseksi tehtiin jo v. 1950. Onneksi sitä ei ryhdytty kuitenkaan silloin toteuttamaan. Sen jälkeen on näet tutkittu asiaa perinpohjaisesti ja käyty ottamassa oppia ulkomaita myöten. Syksyllä 1954 päästiin suunnitteluvaiheeseen. Kun kuljetusosasto ja teknillinen osasto olivat yhteistöiminnassa määritelleet tarvittavat tilat, tuli yhteistyöhön mukaan rakennusosasto. Rakennuksen piirtämisen sai arkkitehti Arne Helander suorittaakseen. Lopullinen päätös korjaamon rakentamisesta tehtiin viime vuoden kesäkuussa, ja urakoitsijaliike Penttilä & Rainio aloitti louhintatyöt heinäkuun lopussa ja varsinaisen maankaivauksen kuukautta myöhemmin. Kalliota poistettiin 1.000 m³ ja irtomaata 3.000 m³.

Varsinaisiin perustustöihin päästiin lokakuun alussa. Ne veivät aikaa kaksi kuukautta pakkasten vaikeuttaessa valamista. Yllätyksellisen kylmästä talvesta koitui rakentamiselle muutoinkin paljon haittaa. Kuitenkin aina milloin pakkasen vähänkin hellitti, suoritettiin muuraus- ja vesikattotöitä, ja viimeinen katto-osuus saatiin valetuksi huhtikuun 11. päivänä. Tähän vaiheeseen mennessä oli betonia käytetty 1.100 m³, terästä 60 tonnia ja betonilaudoituksiin ja rakennustelineisiin puutavaraa 75 standarttia. Lopuksi puhuja selosti lähemmin korjaamon tilaratkaisuja, lämmitystä, tuuletusta ja valaistusta, jotka on koetettu suunnitella mahdollisimman tehokkaiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Puhuja esitti kaikille suunnittelu- ja rakennustöissä mukana olleille yhtiön parhaat kiitokset.

Rakennusurakoitsijaliike Penttilä & Rainion puolesta puhui rakennusmestari O. Penttilä. Hän viittasi ankaraan talveen, joka on pakostakin aiheuttanut jonkin verran viivästymistä. Urakoitsija tulee kuitenkin tekemään kaikkensa, jotta rakennus saataisiin ajoissa valmiiksi. Hän kiitti siitä hyvästä yhteistyöstä, mikä on vallinnut toisaalta sekä työn teettäjän että urakoitsijan, toisaalta taasen urakoitsijan ja työntekijöiden välillä. Työntekijöiden puolesta esittivät kiitoksensa luottamusmies Kaarlo Pusa ja kirvesmies Otto Henttu.

von ollessa 1—100.000 markkaan 3 %, 100.001—300.000 markkaan 4 % ja yli 300.000 markkaa 5 %.

Näin maksetun leimaveron takaisinsaantia tarkoitetaan nyt selostamani veronhuojennuslaki. Sen, onko rakentaja tällaista veroa joutunut suorittamaan, voi helposti todeta katsomalla saannon yhteydessä laadittua luovutuskirjaa (esim. kauppakirjaa). Jos siihen on kiinnitetty yli 50 markan arvosta leimamerkkejä, on saanto ilmeisestikin ollut lainhuudatusleimaveron alainen.

Tällaisen leimaveron on lääninhallitus velvollinen hakemuksesta palauttamaan, mikäli seuraavat lain säätämät edellytykset ovat olemassa:

1) Jos leimavero on suoritettu vuosien 1948—1968 aikana.

2) Jos kiinteistön luovutus on tapahtunut 1. päivän huhtikuuta 1948 jälkeen.

3) Jos se, jolle luovutus on tehty, on luovutetulle tontille tai maa-alueelle kolmen vuoden kuluessa luovutuksen tapahtumisesta asuttavaan kuntoon rakentanut tai rakennuttanut pääasiallisesti asuntotarkoitukseen käytettävän rakennuksen, jonka rakentaminen on aloitettu 1. päivän syyskuuta 1947 jälkeen, mutta viimeistään 31. päivänä joulukuuta 1958.

4) Jos näin syntyneen asuinhuoneiston lattiapinta-ala on enintään 100 m².

Edellä mainittujen edellytysten kohdat 2—4 kaipaavat vielä lähempää tarkastelua.

Mitä ensinnäkin kiinteistön luovutukseen tulee, koskee leimaverovapaus ainoastaan pelkkää maa-aluetta. Jos luovutuskirjalla sen ohessa on luovutettu myös rakennuksia, ei luovutuskirja niiden osalta ole leimaverosta vapaa. Samoin jos tällaisella luovutuskirjalla hankitun tontin tai maa-alueen pinta-ala ylittää 2000 m², on leimaverosta vapaa vain niin suuri osa luovutetun omaisuuden arvosta kuin mikä vastaa 2000 m² suhdetta tontin tai maa-alueen koko pinta-alaan.

Kolmannessa edellytyskohdassa on asetettu ehdoksi kolmen vuoden pituinen rakennusaika. Jos kuitenkin rakennettava rakennus rakennussuunnitelman laajuuden tai rakennustyötä kohdanneen, rakentajasta riippumattoman esteen vuoksi on valmistunut asuttavaan kuntoon myöhemmin, voi valtiovarainministeriö hakemuksesta oikeuttaa lääninhallituksen määräämään leimaveron palautettavaksi.

Rakennuksen tulee olla pääasiallisesti asuntotarkoitukseen käytettävä. Lain nimenomaisen säännöksen mukaan tällaisena rakennuksena ei voida pitää rakennuksen osaa eikä sellaista rakennusta, jota sen omistaja tai haltija ei käytä vakinaisena asuntona. Täten siis kesähuvilat ja muutenkin vain tilapäistä oleskelua

varten tarkoitetut rakennukset jäävät lain ulkopuolelle.

Rakennuksen rakentaminen katsotaan aloitetuksi silloin, kun sen perustustyö on aloitettu. Näin ollen ei aloittamisena pidetä vielä piirustusten valmistamista eikä sitäkään, että rakentaja on saanut rakennusluvan.

Asuttavaan kuntoon katsotaan rakennuksen valmistuneen silloin, kun siihen voidaan sijoittaa asukkaita.

Neljännessä edellytyskohdassa mainittiin, että lattiapinta-ala ei saa ylittää 100 m². Tämän lain mukaisella lattiapinta-alalla tarkoitetaan sitä huoneiston vaakasuoraa pinta-alaa, jota rajoittavat huoneistoa ympäröivien seinien sisäpinnat, ottamatta kuitenkaan lukuun hormiryhmien, putkikanavien, pilarien ja kantavien seinien vaatimaa alaa.

II VELKAKIINNITYKSET

Saadakseen luottoa rakennustyönsä rahoittamiseksi rakentajan on säännönmukaisesti asetettava kiinteistönsä luoton pantiksi, ts. hänen on kiinnitettävä se velan vakuudeksi. Kiinnitystä haettaessa hänen on varustettava velkakirja velkasumman suuruuden mukaisesti leimamerkeillä 3 promillen (3 markkaa tuhannelta) arvosta. Veronhuojennuslaki antaa oikeuden saada takaisin myös näin maksettu leimavero.

Edellytykset takaisinmaksamiseen ovat seuraavat:

1) Jos laina on nostettu 1. päivän huhtikuuta 1948 jälkeen.

2) Jos laina on kiinnitetty.

3) Jos lainavarat on käytetty sellaisen rakennuksen rakentamiseen kuin edellä tässä kirjoituksessa on mainittu.

III PALAUTUSHAKEMUKSET

Leimaveron palauttamista on haettava kirjallisesti lääninhallitukselta. Hakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

Lainhuutoleiman palautusta haettaessa: a) luovutuskirja alkuperäisenä, b) rakennustarkastajan lausunto ja c) verolautakunan puheenjohtajan antama todistus. Mikäli taas haetaan takaisin kiinnitysleimaa, on hakemukseen liitettävä: a) rakennustarkastajan lausunto, b) verolautakunnan puheenjohtajan antama todistus ja c) luotonantajan todistus.

Vaikkakaan leimaveron osuus rakennuskustannuksissa ei esitä kuin sangen vähäistä osaa, olen halunnut saattaa palautusten hakemismahdollisuuden omakotirakentajien tietoon siltä varalta, että joku haluaa mainitunlaista etua hyväkseen käyttäen.

PORALLA JA DYNAMIITILLA

Nämä miehet tekevät selvää jälkeä vanhoista kyypeistä. Toivo Skofelt panostaa ja Frans Lagman painaa poransa teräsbetoniin.

Huhtikuun Tiedotuslehdessä kehoitettiin poraajia varovaisuuteen porattaessa työmailla reikiä seinään, lattiaan tai kattoon. Vastakkaisella puolella tai porattavan kohteen sisällä saattaa kulkea jännitteisiä sähköjohtoja, minkä johdosta sähköiskun vaara on tarjolla, tai muita putkia ja johtoja.

Ilmaporan kiivaasti naputtava ääni on jokaiselle tuttu. Esimerkiksi kalliota louhittaessa pora on tehokas väline yhdessä dynamiitin kanssa. Niiden avulla saadaan hajalle kovakin este. Mutta ei kulu päivää, etteikö poran tärkevä ääni kiirisi myös tehtaiden seinien sisäpuolella. Siellä se milloin mistäkin päin sekoittuu muihin työn ääniin. Väliin tehdään reikiä, joista alussa mainitsimme, väliin taasen hävitetään vanhaa uuden ja ehomman tieltä. Maallikosta tuntuu suorastaan oudolta, että täydellä teholla toimivassa tuotantolaitoksessa tarvitaan yhtä mittaa poraajia ja heidän rinnallaan työskenteleviä panostajia. Mutta niin vain asian laita on. Samoinhan on kirvesmiesten laita. Heidän telineitään näkee joka tehdaskäynnin aikana. Mutta asiantuntijat sanovatkin, että rakennustelineet ja poran naputukset tehtaan seinien sisäpuolella ovat elävän elämän merkki. Ne osoittavat, ettei tehdas ole jähmettynyt paikoilleen, vaan että se on alituisessa kehitystilassa.

Perehtyäksemme lähemmin poraajien työskentelyyn tehtaissa käväisimme Kymin paperitehtaassa. Meidän ei tarvinnut kauan etsiä kohdetta, sillä pian kantautui ilmaporan ääni kuuluvimmme. Menimme sitä kohti ja jouduimme neljännen paperikoneen vanhojen kyyppien luo. Tai väärin olisi enää puhua kyypeistä. Jäljellä ei ollut enää muuta kuin jonkinlainen vaivainen luuranko ennen niin vahvasta rakennelmasta. Poraajat olivat saaneet tehtäväkseen hävittää kyyppit perusteellisesti, jotta samalle kohtaa voitaisiin rakentaa yksi suuri ja parempi.

Oli siis ryhdyttävä purkamaan vahvarakenteisia rautabetonisia rakennelmia, jotka sijaitsivat lukuisien putkistojen, sähkölaitteiden ja koneistojen keskellä ja kaiken lisäksi tiukkaan tilaan ahdettuina. Tämä tilan puute määräsi myös työtavan, millä lujia seiniä alettiin murentaa. Koska läheisyydessä oli niin paljon kaikenlaista särkymiselle altista, ajateltiin ensin moukaroimista, mutta tilanahtaus esti tämän menetelmän. Sen tähden oli turvauduttava poraan ja dynamiittiin. Sitä ennen oli kuitenkin suoritettava monenlaisia suojatoimenpiteitä. Kyyppien ympärille rakennettiin parruista ja kahden tuuman lankuista suojusta, joka oli tarpeen ennen kaikkea sen takia, että kyyppien vieressä sijaitsee kaksi pulpperia vetoko-

neistoiheen. Sähkönjakokeskus oli irroitettava ja siirrettävä hieman sivummalle. Myös kaapeleita jouduttiin siirtämään ja monenlaisia muita suojatoimenpiteitä suorittamaan. Itse lankkusuoja katettiin puukatolla ja seinät verhottiin sisältä päin konehuovalla.

Näiden alkuvaiheiden jälkeen päästiin varsinaiseen työhön käsiksi. Poraajat porasivat sisältäpäin seinin ruudukon muotoon reikiä, joihin panostajat sitten sijoittivat pieniä dynamiittipanoksia. Tällä tavoin varovaista panostusta hyväksi käyttäen saatiin erilleen ruudukoita, joita jäivät enää pitelemään betonivalun sisällä olevat betoniteräsket ja jotka työn viime vaiheessa poltetaan hitsauspillin liekin avulla poikki ja palaset kuljetetaan tehtaasta pois.

Poraaja Frans Lagman ja panostaja Toivo Skofelt kertoivat, että tämä työ oli varsin tyypillinen heidän kohdallaan. He joutuvat enimmäkseen työskentelemään tehtaiden sisäpuolella, ja usein on juuri heidän tehtävänä vanhojen laitteiden poistaminen. Tällöin tarvitaan aina huolellista suunnitelmaa ja ennakkovalmistelua. Ensinnä on otettava huomioon työturvallisuuden vaatimukset. Pora ei saa osua sellaiseen paikkaan, jossa on sähköjohtoja, putkia tai muita laitteita. Tämän lisäksi on otettava huomioon ympäristö. Koneita, laitteita, kaapeleita ja putkistoja on siirrettävä ja suojattava. Pölyn leviäminenkin pitäisi koettaa estää mahdollisimman tarkoin. Tämä edellyttää melkein aina läheistä yhteistyötä asianomaisen tuotantopuolen ja sähköosaston sekä korjauspajan

kanssa. Sitten alkaa pora painua betoniin, kalliioon tai muuhun kovaan esteeseen ja tavallisesti dynamiitti täydentää työtä. Dynamiitin avulla helpotetaan ja nopeutetaan työtä. Panostaja taikka ammattikielellä sanottuna laturi osaa arvioida panoksen suuruuden. Toisinaan erittäin kriittisissä tilanteissa aloitetaan koepaukuilla, joiden antamien tulosten perusteella työtä sitten jatketaan. Haastateltavamme vertasivat työpaikkaansa pulloon. Sen sisällä on porattava ja ammuttava, mutta niin varovasti, etteivät pullon seinät siitä ole millänsäkään.

Läheskään aina eivät työkohteet ole niin suuritöisiä kuin meidän näkemämme. Usein selvittää päivässä parissa, ja jos on kysymyksessä yksinomaan reikien tekeminen esimerkiksi seinään, lattiaan tai kattoon, voi sama poraaja tehdä niitä päivän mittaan useitakin. Tällöin on hänen työtoverinaan tavallisesti joko korjauspajan, sähköosaston, jonkin muun osaston tai tehtaassa tilapäisesti työskentelevän vieraan toiminimen mies. Reiän tekeminen on aina eräänlaista tilaustyötä. Poraaja ei työskentele jotakin omaa työtänsä varten vaan auttaakseen toisia. Sen tähden yhteistyö ja yhteisymmärrys on tarpeen. Sitä ei edellytä yksinomaan työn onnistuminen, vaan myös työturvallisuuden huomioonottaminen. Luonnollisesti on olemassa paljon työkohteita, jotka ovat itsestään selviä. Reiän teettäjä ja sen tekijä voivat vaivatta varmistua, ettei mitään yllätyksiä ole tiellä, mutta paljon on myös sellaisia tapauksia, joissa asia kaippaa

perusteellista tutkimista. Tällöin poraaja ei ryhdykään työhönsä omin päinsä, vaan kääntyy työnjohtajansa puoleen. Hänen tehtävänään yhdessä reiän tilaajan kanssa on ottaa selvää siitä, ettei mitään vaaromomentteja ole olemassa. Vaikeimmin selvitettäviä porauskohteita esiintyy lattioissa. Entiseen aikaan upotettiin näet kaapelit lattiabetoniin, eikä niiden sijoitusta osoittavat piirustukset ole aina läheskään tarkkoja. Sen tähden kaikki mahdollinen asiantuntemus ja varovaisuus on tällaisissa tapauksissa tarpeen. Uusissa rakennuksissa on asian laita toisin, sillä kaapelit ja muut johdot on sijoitettu joko avokanaviin, joiden päälle on asetettu teräksiset turkkilevyt, tai mikäli ne on upotettu betonilattiaan, on niiden suojaksi asetettu U-rauta. Poran osuessa tällaiseen vastukseen tietää poraaja ilman muuta, ettei siltä kohtaa ole lupa jatkaa syvemmälle.

Mainitsimme jo edellä, että poraustöitä suoritetaan jatkuvasti. Sekä Kymintehtaan että Voikan rakennusosastoilla työskenteleekin nelisenkymmentä poraajaa ja panostajaa, joiden työkenttä on etupäässä sisällä tehtaissa. He ovat ammattitaitoisia ja työturvallisuuden vaatimuksista huolehtivia, mutta jotta vaaran mahdollisuudet voitaisiin vielä nykyisestääänkin tehdä vähäisemmiksi, olemme ottaneet tämän tärkeän asian puheeksi lehtemme palstoilla. Rakennusosastot ovat puolestaan jakaneet näille ammattimiehille porausta koskevat ohjeet, joissa kehoitetaan ottamaan turvallisuusnäkökohdat huomioon.

Aloitteiden palkkioperusteista

Kun tehtailamme v. 1947 ryhdyttiin harrastamaan järjestelmällistä aloitetoimintaa asianomaisine toimikuntineen ja palkintoineen, oli aluksi seurauksena todellinen aloitteiden tulva. Aloitetoimikunnilla ja keskustoimikunnalla oli täysi työ puntaroida keksintöjen ja parannusehdotusten arvoa ja käyttökelpoisuutta. Asialla oli tietenkin uutuuden viehätystä, ja toisaalta moni aikaisemmin työn yhteydessä mietiskely "kikka" haluttiin tehdä ikään kuin julkiseksi. Tällainen ennätysvauhti ei voinut kuitenkaan jatkua herpaantumattomana, ja parin kolmen vuoden kuluttua aloitteiden tekijöiden lukumäärästä päätellen maailma alkoikin tulla jo valmiiksi. Mutta kokonaan ei harrastus sentään tyrehtynyt. Vuosittain on voitu viedä kirjoihin lukuisia hyväksytyjä aloitteita, ja niiden tekijät ovat saaneet rahapalkintoja.

Viime vuonna tehtiin Kuusankosken tehtailla 34 aloitetta, kertoi meille aloitetoiminnan sihteeri, teknikko Armas Tallgren. Niistä hyväksyttiin 15, hylättiin 14 ja viiden kohdalta on käsittely vielä kesken. Palkkiota maksettiin 94.000 markkaa ja kun siihen lisätään edellisen vuoden aloitteista maksetut lisäpalkkiot, nousee summa 101.000 markkaan. Tällä kertaa jätti Voikka Kymintehtaan kauas jälkeensä. Hyväksytyistä ehdotuksista on nimittäin 11 voikkalaisten tekemiä. Niistä lankeaa paperitehtaan ja korjauspajan osalle kummallekin kolme ja yhden hyväksytyyn aloitteeseen ovat saaneet tililleen puuhiomo, rakennusosasto, selluloosatehdas, höyryosasto ja kuljetusosasto. Kymintehtaan puolella paperitehdas, sähköosasto, rakennusosasto ja korjauspaja ovat kukin tehneet yhden hyväksytyyn aloitteeseen. Voikan palkintosumma nousi 77.000 markkaan ja Kymintehtaan 17.000 markkaan.

Tällainenkin aloitetoimintaan kohdistuva mielenkiinto on tyydytyksellä todettava, mutta aloitetoimikunnat ja keskusaloitetoimikunta näkisivät mielellään, että toimintaan saataisiin nykyistä enemmän vilkkautta. Itse aloitetoiminnan organisaatiossa ei ole todettu olevan mitään vikaa. Mahdollisuus aloitteiden tekemiseen on jokaisella, ja keksijän salassa pysyminen asiansa käsittelyn aikana ja sen jälkeenkin ratkaisun ollessa hylkäävä on täysin taattu. Sen sijaan palkkioiden pienuutta on toisinaan moitiskeltu. Perusteellisen harkinnan jälkeen ja ottamalla selvää muualla vallitsevasta käytännöstä on aloitekeskustoimikunta nyttemmin täsmentänytkin palkkioperusteita, kuten huhtikuun Tiedotuslehdessä on jo mainittu. Palkkion suuruus pyritään määräämään siten, että se olisi n. 25 pros. aloitteen yhden vuoden aikana tuottamasta hyödystä. Mikäli tämä hyöty voidaan katsoa jatkuvaksi, voidaan palkkio määrätä suuremmaksi. Läheskään aina ei hyötyä tietenkään voida suorastaan laskea, mutta asiantuntevat ja puolueettomat toimikunnat ja korkeimpana raatina keskustoimikunta pyrkivät suorittamaan arvioinnin pätevin perustein. Luonnollisestikin aloitteen tuottamaa

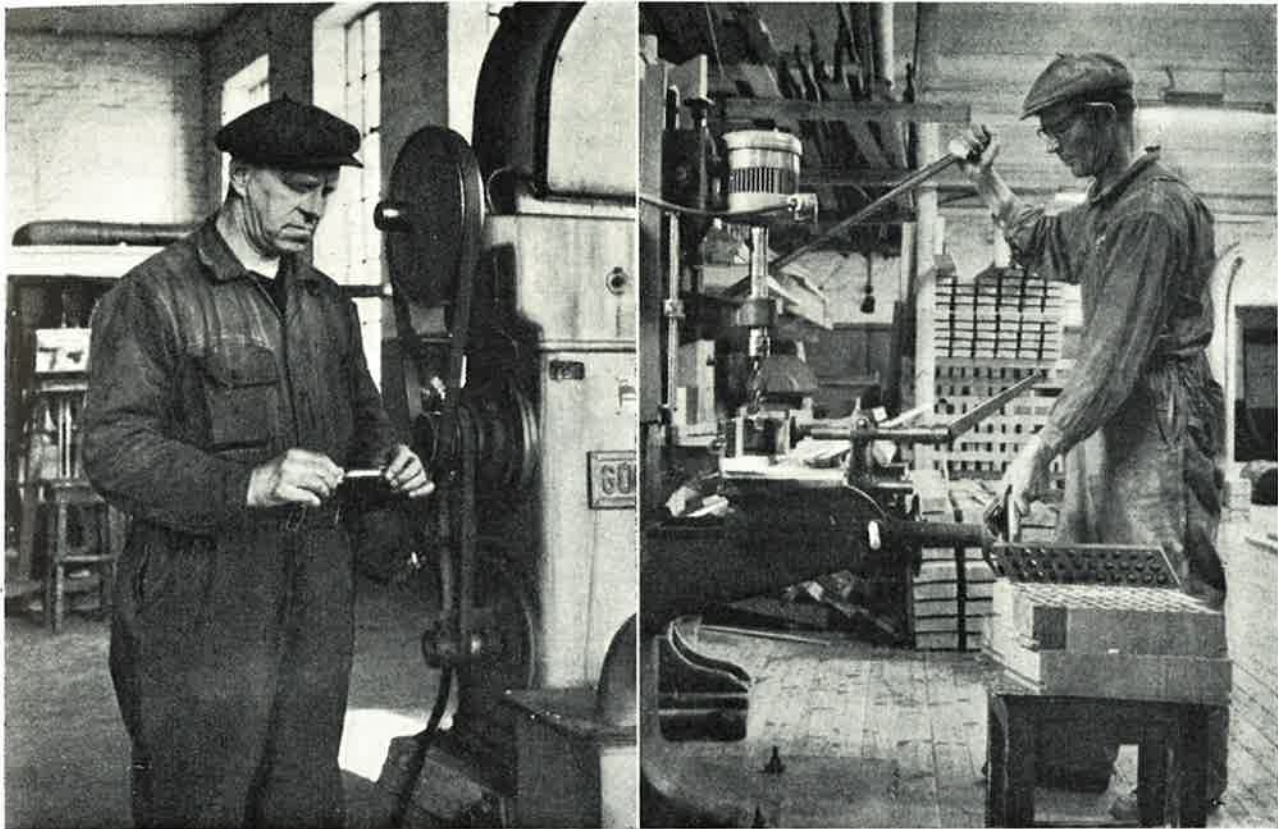
hyötyä laskettaessa täytyy ottaa huomioon aloitteen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset. Toimikuntien valtuudet myöntää palkkiota rajoittuvat 10.000 markkaan kutakin tapausta kohti, mutta milloin kysymykseen tulee suuremman palkkion maksaminen, päättää siitä keskustoimikunta. Todellisuudessa ei siis ole mitään ylärajaa, joten aloitteen tuottaman hyödyn mukaisesti palkkio kasvaa samassa suhteessa.

Toivottavasti tämä palkkioperusteiden selvittely on omiaan vaikuttamaan elvyttävästi aloitetoimintaan. Jokainen on tehtävässään joutunut kokemaan, että työ tekijäänsä neuvoo. Näiden kokemusten mukana saattaa pulpahtaa esiin sellaistaikin, joka tekee työn entistä helpommaksi ja nopeammaksi. Kekseliäisyyden kohteena saattaa olla myös raaka-aineen säästö, työturvallisuuden parantaminen tai joku muu tuotantoa, työtä ja työolosuhteita parantava seikka. Kannattaa siis yrittää aloitteen tekoa.

*

Teknikko Tallgrenin opastamana menemme haastattelemaan kahta viime vuoden aikana palkittua aloitteen tekijää. Höyläpenkin ääressä Voikan puusepänverstaassa tapaamme työhönsä syventyneenä puuseppä Vilho Niemelän. Hän kuuluu niihin onnellisiin, jotka ovat kuin syntyneet ammattiinsa. Oma halu ja luontaiset taipumukset vetivät hänet puutöiden pariin. Kansakoulussa saatu "herätys" vahvistui ammattikoulussa ja niin oli puusepän ura viitotettu. 35 yhtiöläisvuotta on sittemmin kertynyt puuseppä Niemelän harteille, mutta mitään hän ei ole tuosta puusepän mielenlaadustaan menettänyt, päinvastoin kiintymys ammattiin on vuosien varrella vain lujittunut ja syventynyt.

Haastateltavamme ei kylläkään puhu itsestään kuin aivan ohimennen sen verran kuin on pakotettu kysymyksiimme vastaamaan, mutta emme voi erehtyä hänen asenteestaan ammattiaan kohtaan keskustelun liikkua hänen työasioissaan. Puuseppä Niemelä vie meidät kahden vesitynnyrin ääreen ja nostaa näkyviimme veden liottamia vinosti leikattuja palikoita, joihin on vierä vieren porattu reikiä. Näistä palikoista rakennetaan paperikoneen imulaatikon kannet. Puu on käsiteltävä märkänä, kappalet säilytettävä vedessä, ja samanlaisessa elementissä alituisessa vesisateessa ne joutuvat sitten myös tärkeätä tehtäväänsä suorittamaan. Tämä vesikäsitely on välttämätöntä sen takia, että puu ehdottomasti säilyttäisi määrätty mittansa. Imulaatikoiden kansien rakentaminen on näet tarkkuustyötä. Tulkoon mainituksi, että suuren paperikoneen imulaatikon kanteen tarvitaan 87 rei'itettyä palikkaa ja reikien lukumäärä nousee yhteensä 2.800:aan. Kun imulaatikoita on samanaikaisesti yhdessä koneessa käytössä kahdeksan kappaletta, niin ymmärrämme hyvin, ettei kysymyksessä ole suinkaan jokin vähäarvoinen yksityiskohta.

Kaksi keksijää työnsä ääressä. Vasemmalla viilaaja Aarne Korhonen sirkkelinterän automaattisen terotuskoneen ääressä kädessään suunnittelemansa ja käytännössä erinomaiseksi osoittautunut jousi. Oikealla puuseppä Vilho Niemelä porakoneen ääressä poraamassa reikiä paperikoneen imulaatikon kansipalikoihin.

Näin olemme joutuneet hieman yllättäen puhumaan puuseppän kanssa paperikoneesta ja paperinvalmistuksesta. Mutta niin vain on, että paperikoneen parissa tarvitaan silloin tällöin puuseppäkin. Nimenomaan imulaatikoiden kansien tekeminen sekä niiden hoitaminen kuuluu puuseppälle. Kannen ikä on tavallisesti pari vuotta, mutta niiden pinnan höylääminen on suoritettava melko usein, koska viira hankaa siihen epätasaisuuksia ja imun tehokkuuden takia pinnan tulisi olla mahdollisimman tasainen. Höyläämisen helpottamiseksi on hankittu erikoisrakenteinen konekin, mutta sen terät ovat olleet suuritöisiä ja kalliita ja nopeasti kuluvia. Eikä tylsällä terällä kannattanut yrittää ollenkaan, koska se "pakeni" puuta, poltti sen pinnan ja kaatoi kuidut (imulaatikon kansi on pystypuuta) tuketen kannessa olevat reiät.

Kun puuseppä Niemelä joutui painiskelemaan tämän höyläämisen kimpussa, päätti hän konstruoida uudenmallisen terän. Siitä tulikin ominaisuuksiltaan sellainen, että höylääminen nopeutui monikymmenkertaiseksi entisestään. Ajan säästön lisäksi terä tehdään hyljätystä pyörösahan terästä, joten raaka-aine on tavallaan ilmaista, teko vie aikaa muutaman tunnin, terän vaihto 15 minuuttia, terotus tunnin ja terää vaihtamatta voidaan höylätä yhden paperikoneen lähes kaikki imulaatikot. Koska jälkikin on sekä höylääjää itseään että paperinvalmistajaa tyy-

dyttävä, on aloite osoittautunut mitä tervetulleimmaksi parannukseksi.

Korjauspajalla tapaamme toisen keksijän, viilaaja Aarne Korhosen, jolle metallimiehen ammatti on vuosikymmenien kuluessa tullut toiseksi luonnoksi. Häntä miellyttää tässä korjaushommassa erityisesti se, että aina joutuu ratkomaan uusia työtehtäviä. Siinä sitä tulee puntaroinneeksi myös parannuksia, ja niinpä Korhosen tilille tulikin viime vuoden kuluessa kaksi hyväksyttyä aloitetta.

Kuorimon sirkkelinterän automaattisessa terotuskoneessa on eräs arka kohta, joka on tuottanut paljon kiusaa sekä terottajalle että koneen korjaajalle. Eräs koneen sisällä oleva jousi katkesi toisinaan monta kertaa päivässä. Korhonenkin joutui josta muuttamaan, ja hän tuli siihen tulokseen, että jousen tuli olla kokonaan toisella tapaa suunniteltu. Ja siinä puuhassa keksintö välähtikin yhtäkkiä esille. Korhonen toteutti ajatuksensa, kokeili uutta josta parin viikon ajan ja totesi sen kestävyuden. Sama jousi on yhä toiminnassa, vaikka se on ollut käytössä jo vuoden ajan. Koneen arka kohta oli tullut korjaajan oman keksinnön avulla parannetuksi.

Viilaaja Korhosen toinen aloite liittyy vierinjyrsinkoneeseen, johon hänen suunnittelemansa lisälaitteen avulla voidaan jyrsiä pienempiä kappaleita kuin tähän saakka. Tämäkin aloite on arvosteltu erittäin käyttökelpoiseksi.

ELÄKELÄISTEN KEVÄTJUHLAT

Järjestyksessä viidennet eläkeläisten kevätkuulat pidettiin huhtikuun 22. päivänä Kuusankosken ja Voikan seurataloissa. Huolimatta ulkona vielä näkyvistä, paikotellen vahvoistakin lumikinoksista vallitsi juhlahuoneissa todellinen kevättunnelma, ja varsinkin Voikan seuratalon kaunis juhlasali, jonka ikkunoista verhot oli ensimmäisen kerran koko rakennuksen olemassaolon aikana poistettu, suorastaan kylpi auringonpaisteesta. Kutsua olivat yhtiöltä eläkettä nauttivat henkilöt tälläkin kertaa runsain joukoin noudattaneet ja heidän lisäksi nähtiin tilaisuuksissa mm. yhtiön varatoimitusjohtaja Knut von Troil ja Kuusankosken tehtaitten isännöitsijä Curt Cedercreutz sekä joukko eri työosastojen päälliköitä ja muitakin eläkeläisten entisiä esimiehiä.

KUUSANKOSKEN SEURATALOSSA

aloitti ohjelman suorituksen Kuusankosken Orkesteri soittamalla maisteri Veikko Talven johdolla alkusoiton ranskalaisen säveltäjän Boieldieun oopperasta Bagdadin kalifi. Tervehdyspuheen piti konttoripäällikkö, varatuomari L. Rähä. Mainittuaan aluksi, että tällaisia juhlatilaisuuksia järjestämällä yhtiö osoittaa muistavansa työn veteraanejaan ja pyrkii säilyttämään yhteyden vanhaan työntekijäpolveen, puhuja palautti mieleen sen ajan, jolloin nykyinen Kymin Osakeyhtiö oli kolmiosainen ja jolloin Kymin, Kuusankosken ja Voikan tehtaat kilpailivat keskenään, eikä sopu ja yhteisymmärrys tehtaiden ja niiden henkilökuntien kesken aina ollut paras mahdollinen. Siitä on kulunut yli puoli vuosisataa ja tänä pitkinä aikana on ehtinyt paljon tapahtua. Jo silloin todettiin, että yhteistyö ja yhteisymmärrys on arvokkaampaa ja onnellisempaa kuin eripuraisuus ja eristäytyminen, ja niin onkin täällä Kuusankoskella niistä ajoista lähtien ryhdytty ”puhaltamaan samaan hiileen” tulosten tästä yhteistoiminnasta tullessa pian näkyviin. Yhtiö voimistui ja sen palveluksessa olevat henkilöt alkoivat tuntea kuuluvansa kuin samaan perheeseen, jossa jokaisen menestyminen merkitsi myös kaikkien yhteistä parasta. Näin on syntynyt myös oma seurakunta, kunta ja monet yhteiset laitokset sekä yhteisöt, joiden helmassa meidän nyt on turvallista ja melko mukavaa olla ja elää. Tässä yhteydessä — lausui puhuja edelleen — on paikallaan kiittää kaikkia Teitä iäkkäitä, päivätyönne tehneitä eläkkeennauttijoita, jotka uurastuksellanne olette niin ratkaisevalla tavalla myötävaikuttaneet nykyisen, Teidän aikojanne ainakin taloudellisessa suhteessa kehittyneemmän ja vauraamman yhteiskunnan luomiseen. Meidän nykypolven yhtiöläisten on syytä muistaa, että me saamme nauttia Teidän työnnne hedelmiä ja että Teidän esimerkinne velvoittaa meitä vaalimaan jättämämme perintöä voidaksemme luovuttaa sen entistä ehompana tuleville sukupolville. Yhtiölle, joka on kuin kaikkien sen piirissä vaikuttavien henkilöiden yhteenliittymä, eläkkeennauttijat ovat arvossa pidettyjä yhtiön

rakentajia, ja niissä merkeissä on tämäkin kevätkuuhla järjestetty kiitollisuuden osoitukseksi tehdyistä palveluksista. Lopuksi puhuja toivotti kaikki juhlavieraat tervetulleiksi tilaisuuteen.

Kymintehtaan Sekakuoro Kaiun kajautettua musiikinopettaja Heikki Koskensepän johdolla muutamia lauluja nähtiin Kuusankosken Naisvoimistelijain kansantanshiesitys. Sen oli ohjannut rva Eila Helén. Ohjelmassa seurasi sitten juhlapuhe, jonka piti Helsingin työväenopiston johtaja, professori T. I. Vuorenrinne. Hänen puheensa aiheena oli ”Oppia ikä kaikki”. Eloisaan ja kiinnostavaan tapaansa hän valaisi asiaa etupäässä vanhemman väen kannalta todeten, että ihminen pystyy oppimaan koko elämänsä ajan, toisin sanoen niin kauan kuin hän on henkisesti virkeä. Sitä todistaa mm. opiskelu Helsingin työväenopistossa, jonka noin 6.000:sta oppilaasta 55 % on yli 30-vuotiaita ja heistä noin 350 70 vuotta täyttäneitä. Vanhin opiskelija on 87-vuotias. Tärkeintä oppimisessa on, että ihminen löytää oman itsensä ja osaa oikein suhtautua ympäristöönsä. Kypsä ihminen ei ole se, joka tietää paljon asioita, vaan se, jonka henkiset tottumukset ovat sellaiset, että hän kasvaa tiedossa ja sen viisaassa käytössä. Meidän tulee jalostaa myös sydäntämme, sillä on parempi, että ihmisellä on hyvä sydän ja huono pää kuin terävä pää ja huono sydän. Se, joka suuttumuksen pyörteessäkin hallitsee itsensä, on sivistynyt ihminen. Lopuksi puhuja korosti vielä, ettei ihminen ole koskaan liian vanha oppiakseen ja että elämän ahtauskin muodostuu paljon miellyttävämmäksi hyvän kirjan parissa. Puheen päätyttyä lauloi dipl.ins. Erkki Laasonen musiikinopettaja Koskensepän säestämänä kaksi laulua. Seuranneella väliajalla jaettiin juhlavieraille hedelmiä ja makeisia sekä pienen kahvipaketin sisältäneet pussit. Väliajan päätyttyä esittivät Kuusankosken Naisvoimistelijat vanhoja tansseja ja Kuusankosken yhteiskoulun oppilaat kuvaelman. Juhla päättyi yhteisesti laulettuun Suvivirteen.

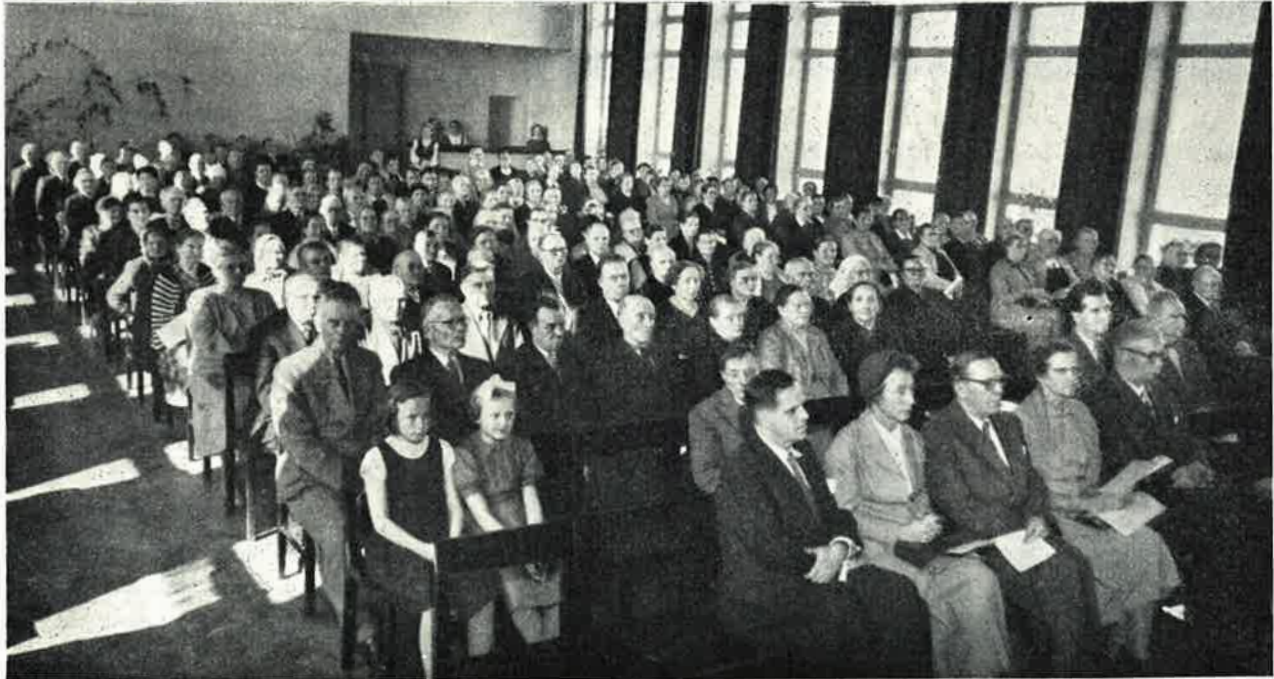
VOIKKAALLA

esiintyivät myös Kuusankosken Orkesteri ja prof. Vuorenrinne, mutta muu ohjelma oli ”omasta takaa”. Juhlavieraat toivotti tervetulleiksi varatuomari Aunis K. Kantonen, yksinlaulua esitti opettaja Raili Vesalainen johtajaop. Paavo Laurikaisen säestämänä ja kuorolaulua kahteen otteeseen Voikan Sekakuoro, jota johtajaop. Laurikainen johti. Rva Irja Longan lausuntonumeroitien jälkeen seurasi Voikan Viestin naisvoimistelijain kapulavoimisteluesitys, ja väliajalla saivat juhlavieraat samansisältöisen pussin kuin Kuusankoskellakin. Ohjelmassa oli vielä Voikan kansakoulun oppilaitten esittämä kuvaelmä, jonka opettaja Pöntinen oli ohjannut, ja lopuksi laulettiin yhteisesti Suvivirsiä. Tyytyväisin mielin poistuivat eläkeläiset tästäkin tilaisuudesta kokoontuakseen jälleen yhteen vuoden lopussa pidettävään joulujuhlaansa.

*Kummassakin juhlassa esiintyi juhlapuhujana Helsingin työväen-
opiston johtaja, professori T. I. Vuorenrinne.*

*Alla juhlavieraita Kuusankosken seuratalossa ja alinna näkymä
Voikan seuratalossa pidetystä juhlasta.*

Vihtori Ulin.

Väinö Armas Vilen.

Oskari Lahti.

40 vuotta palvelleita

VIIVAAJAN APULAINEN IMPI VILHELMINA MARTENS

Kymin paperitehtaalta tuli 22. 4. 56 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 13. 5. 1893 siinä osassa Kuusankoskea, joka silloin kuului Iitin pitäjään, ja tullut 23. 2. 1909 työhön Kuusaan paperitehtaalle. Oltuaan sitten muutaman vuoden poissa hän palasi takaisin, sillä kertaa Kymin paperitehtaalle lajittelijaksi. Nykyiseen toimeensa viivauskoneelle hän siirtyi v. 1949.

VIILAAJA EMIL ELJAS LAMMINPÄÄ

Kymin korjauspajalta tulee 27. 5. 56 olleeksi niin ikään 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 20. 1. 1900 Valkealassa. Työnsä yhtiössämme hän aloitti 14-vuotiaana Kymin ulkotyöosastolla, mutta siirtyi jo neljän vuoden kuluttua veturien korjaajaksi Kymin raitiotieosastolle. Tällä osastolla hän onkin sitten suorittanut varsinaisen päivätyönsä, sillä nykyiseen toimeensa viilaajaksi Kymin korjauspajalle hän tuli vasta viime vuonna.

VALSSINHIOJA VIHTORI ULIN

Voikan korjauspajalta tulee 31. 5. 56 samoin olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 24. 9. 1894 Jaalassa ja tuli v. 1912 työhön Voikan puuhiomolle. Vuonna 1914 hän muutti Venäjälle, missä työskenteli Systerbäckin kivääritehtaalla ja Putilovin

konepajalla. Palattuaan v. 1918 takaisin kotimaahan hän tuli uudelleen yhtiömme palvelukseen Kymin-tehtaalle, missä opetteli nykyisen ammattinsa. Valsinhiojaksi Voikkaalle hän siirtyi v. 1929 toimien nykyisin hiojien vanhimpana. Hän on käynyt tutustumassa useimpiin maamme paperitehtaisiin.

SORVAAJA VÄINÖ ARMAS VILEN

Voikan korjauspajalta tulee samana päivänä kuin edellinenkin eli 31. 5. 56 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 1. 7. 1900 Valkealassa. Työhön Voikan korjauspajalle hän tuli 21. 2. 1916 höylääjäksi, mutta siirtyi myöhemmin sorvaajaksi.

Vilen on kuulunut Voikan tehtaan palokuntaan 22 vuotta.

VOITELIJA OSKARI LAHTI

Kuusankosken paperitehtaalta tulee 9. 6. 56 olleeksi myös 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 10. 10. 1893 Luumäellä ja tullut 15. 1. 1913 työhön ulkotyöosastolle. Oltuaan sen jälkeen rakennusosastolla kirvesmiehenä hän siirtyi 3. 11. 24 Kuusaan paperitehtaalle koneitten voitelijaksi, jona työskentelee edelleenkin.

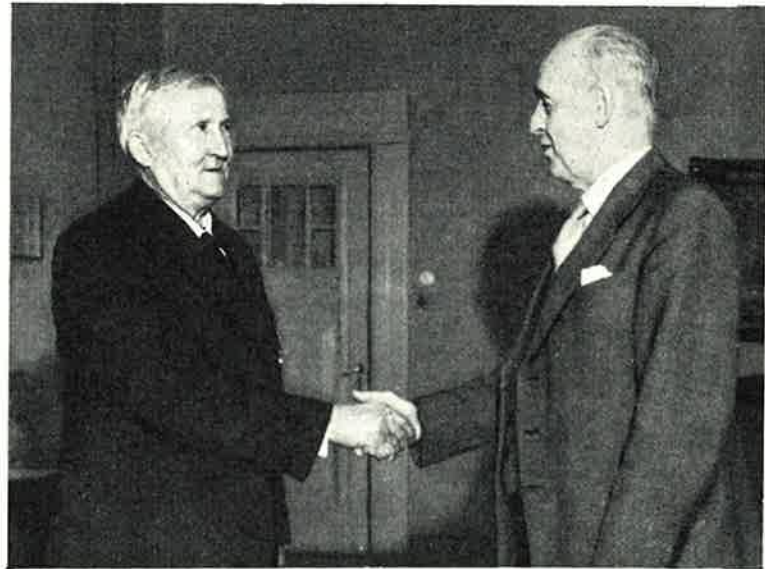
*Yhtiön johto pyytää kauttamme kiittää kaikkia edellä mainittuja työn veteraaneja uskollisesta uuras-
tuksesta yhtiön ja samalla koko yhteiskunnan hyväksi, ja toivottaa heille parhainta menestystä tulevien vuosien varalle.*

Mitaleja ja mitalinsaajia

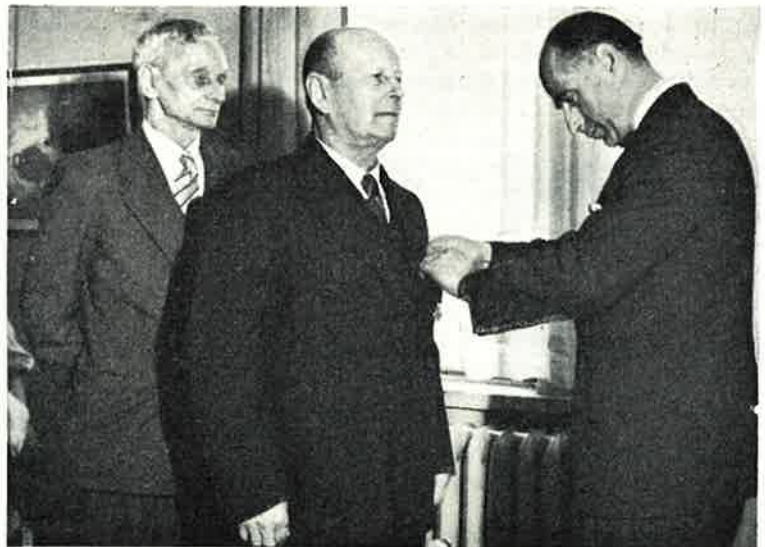
Paperisalin emäntä Anni Elo Voikan paperitehtaalta tuli 26.3. olleeksi 50 vuotta yhtiömme palveluksessa. Päivän sankari oli juhlapäivänään kutsuttu Voikan virkamiesklubille, jossa paperitehtaan teknillinen johtaja T. Z. Wiklund kiitti häntä uskollisesti suoritetusta puolivuosisataisesta työpäivästä ja kiinnitti hänen rintapieleensä yhtiön kultaisen ansiomerkin.

Samanlainen juhlatilaisuus vietettiin Kymintehtaan virkamiesklubilla 13.4. Tällöin tuli puoli vuosisataa yhtiöläisvuosia täyteen hissinkuljettaja Jalmar Paulasalon kohdalla. Yhtiön varatoimitusjohtaja Knut von Troil kiitti työnveteraania yhtiön puolesta ja ojensi hänelle kultaisen ansiomerkin.

6.4. kaksi aikaisemmin yhtiön kultaisen ansiomerkin saanutta, vuoromestari Lauri Nyman ja eläkkeellä oleva silinterimies Juho Emil Mäki, saivat vastaanottaa esimiehensä Kymin paperitehtaan teknillisen johtajan Botho Estlanderin välityksellä Tasavallan Presidentin heille myöntämän Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitalin kultaristein. Kuvassa insinööri Estlander kiinnittämässä mitalia vuoromestari Nymanin rintapieleen, vasemmalla silinterimies Mäki.

Vihtori Tillanen.

Mikko Tarvainen.

Juho Kariluoto.

Merkkipäiviä

70-VUOTIAS

Uittomies Vihtori Tillanen, Voikan ulkotyöosastolta, 4. 5. 56. Hän on syntynyt Joutsassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1927 Voikan rakennusosastolle, mistä v. 1930 siirtyi ulkotyöosastolle työkennellen nykyisin vesivahtina voimalaitoksella.

60-VUOTIAITA

Rakennustyöläinen Johan Hemming Aartelo, Kymin rakennusosastolta, 8. 5. 56. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 8. 3. 1915 Kuusankosken selluloosatehtaalle ja työskenteli sen jälkeen useilla eri osastoilla 18. 2. 41 saakka, jolloin siirtyi Kymin rakennusosastolle toimien siellä nykyisin apumiehenä varastossa.

Työnjohtaja Mikko Tarvainen, Voikan korjauspajalta, 8. 5. 56. Hän on syntynyt Sortavalan maalaiskunnassa. 16-vuotiaana hän meni työhön Länkelän paperitehtaan korjauspajaan oppipojaksi yhden markan päiväpalkalla. Vuonna 1914 hän muutti Tampereelle sorvaajaksi Tammelan konepajalle. Sen jälkeen hän työskenteli sorvaajana Keravalla, Helsingissä, jälleen Länkelässä ja sitten Karhulassa. Vuonna 1919 hän siirtyi Karhulasta työnjohtajaksi Länke-

lään ja oli tässä toimessa talvisodan päättymiseen saakka. Oltuaan ensimmäisellä evakkotaipaleellaan mm. Karhulassa, Turussa ja Haapakoskella hän palasi v. 1942 takaisin Länkelään entiseen toimeensa ja hoiti myös Harlun kunnan palopäällikön tehtäviä, kunnes oli lähdeävä uudelle evakkomatkalle, joka lopulta päättyi Voikkaalle. Työnjohtajana Voikan tehtaan korjauspajassa hän on toiminut vuodesta 1944.

Paperinlajittelija Agda Aleksandra Heinonen, Kymin paperitehtaalta, 9. 5. 56. Hän on syntynyt Tampereella. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 22. 9. 1913 arkinlaskijaksi Kuusaan paperitehtaalle. Työskenneltään sen jälkeen useaan otteeseen Kymin paperitehtaalla hän siirtyi v. 1942 klooritehtaalle varastonhoitajaksi. Nykyiseen toimeensa Kymin paperitehtaalle hän tuli 1. 3. 45.

Vartija Juho Kariluoto, Voikan ulkotyöosastolta, 26. 5. 56. Hän on syntynyt Joutsassa ja tullut yhtiömme palvelukseen v. 1939 Voikan ulkotyöosastolle. Oltuaan välillä 6 vuotta Voikan höyryosastolla hän palasi v. 1946 takaisin ulkotyöosastolle ja hoitaa nykyisin liikenne- sekä yövartijan tehtäviä.

Korjausmies Taavi Eriksson, Voikan raitiotieosastolta, 27. 5. 56. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1911 Voikan ulkotyö-

Taavi Eriksson.

Vilhelm Iivonen.

Paul Erlin

Eino Taavitsainen.

Muisto Armas Hasu.

Lauri Telkkinen.

Ilmari Niemi.

Aarne Seppä.

osastolle. Työskennellyään sen jälkeen Voikan rakennus- ja korjauspajaosastoilla hän siirtyi v. 1920 korjausmieheksi raitiotieosastolle.

Vartija Vilhelm Iivonen, Voikan ulkotyöosastolta, 29.5.56. Hän on syntynyt Kivennavalla. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1920 Haukkasuolle. Työskennellyään sittemmin Voikan koskityömaalla ja Voikan rakennusosastolla hän siirtyi v. 1932 ulkotyöosastolle purkajaksi. Nykyisessä toimeensa hän on ollut vuoden verran.

Kollilistojen leikkaaja Hilda Marttinen, Kuusankosken sahalla, 12.6.56. Hän on syntynyt Kangasniemellä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1.5.1921 Keskuspuutarhaan, missä työskenteli kahtena kesänä. Oltuaan sitten noin vuoden Kymin ulkotyöosastolla hän tuli 16.5.34 sahalle rispaajaksi. Sen jälkeen hän hoiti erilaisia tehtäviä lautatarhassa ja kehystehtaalla, kunnes siirtyi nykyiseen toimeensa.

Poraaja Anton Sundström, Voikan korjauspajalta, 16.6.56. Hän on syntynyt Heinolassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1917 sepän apulaiseksi Voikan ulkotyöosastolle. Työskennellyään sittemmin seppänä hän meni töihin muualla, mutta palasi v. 1934 takaisin Voikan korjauspajalle. Nykyisessä toimeensa hän on ollut vuodesta 1949 lähtien.

Putkiasentaja Paul Gottfried Erlin, Voikan korjauspajalta, 21.6.56. Hän on syntynyt Kemiössä. Oltuaan nuorena miehenä merillä sekä putkiasentajana Helsingissä hän tuli v. 1926 yhtiömme palvelukseen putkiasentajaksi Voikan rakennusosastolle, mistä v. 1932 siirtyi samaan toimeen korjauspajalle.

50-VUOTIAITA

Leikkuukoneenkäyttäjää Antti Häkkänen, Voikan paperitehtaalta, 1.5.56. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiömme palvelukseen ensimmäisen kerran 2.5.1921 Voikan ulkotyöosastolle. Oltuaan sen jälkeen työssä paperitehtaalla ja rakennusosastolla hän erosi yhtiön palveluksesta 25.1.29, mutta palasi 9.11.36 takaisin rotatiokoneen apumieheksi Voikan paperitehtaalle. Nykyisessä toimeensa hän on ollut vuodesta 1945 lähtien.

Rakennustyömies Eino Taavitsainen, Voikan rakennusosastolta, 3.5.56. Hän on syntynyt Haukiuorella. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäi-

sen kerran v. 1927 Voikan rakennusosastolle. Työskennellyään sittemmin ulkotyöosastolla ja puuhiomossa sekä Kymin rakennusosastolla ja Keltin voimalaitoksella hän lähti v. 1938 linnoitustöihin, mutta palasi v. 1942 takaisin Voikan puuhiomoon. Voikan rakennusosastolle hän siirtyi v. 1951.

Metallityömies Muisto Armas Hasu, Voikan korjauspajalta, 7.5.56. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 17-vuotiaana Voikan uitto-osastolle, mutta siirtyi muutaman vuoden kuluttua laitosmieheksi Voikan höyryosastolle. Sotien jälkeen hän oli hitsaajana karbiditehtaalla tämän vuoden alkuun, jolloin tuli viilaajaksi Voikan korjauspajalle.

Hollanlerin esimies Lauri Erik Telkkinen, Kuusankosken paperitehtaalta, 18.5.56. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 8.5.1925 rakennusosastolle. Oltuaan välillä muualla hän tuli v. 1927 takaisin samalle osastolle ja siirtyi 3.8.30 paperitehtaalle hollanlerin apumieheksi. Hollanlerin esimieheksi hänet nimitettiin 2.11.35.

HAUKKASUON TEHTAAT

50-VUOTIAITA

Kokoojakoneenkäyttäjää Ilmari Niemi, 10.2.56. Hän on syntynyt Sippolassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1920 metsäosastolle ja nykyisessä toimeensa hän on ollut vuodesta 1944 lähtien. Niemi on kuulunut tehtaan tuotantokomiteaan ja työturvallisuustoimikuntaan sekä palokuntaan sen perustamisesta alkaen. Hän on saanut yhtiön ansiomerkin 25-vuotisesta palveluksesta.

Kaivinkoneenkäyttäjää Aarne Seppä 27.4.56. Hän on syntynyt Sippolassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1919. Työskennellyään välillä muutaman vuoden muualla hän palasi 4.5.30 takaisin metsäosastolle. Oltuaan kolme kesää Heseper-nostokoneilla hän siirtyi v. 1946 nykyiseen toimeensa. Seppä on kuulunut tehtaan työturvallisuustoimikuntaan ja lisäksi hän on kuulunut palokuntaan sen perustamisesta alkaen varapäällikkönä ja hoitanut sekä sihteerin että rahastonhoitajan tehtäviä. Hän on saanut yhtiön 25-vuotisansiomerkin.

Anselm Sjöholm.

Vilho Eklund.

Väinö Ryöppy.

Voitelija Anselm Sjöholm Kymin paperitehtaalta kuoli 19.2.56 äkkiä sydänhalvaukseen vähän yli 57 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 4.12.1898 Luumäellä. Kun hän olisi 8.3.56 tullut olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa, julkaisimme hänestä henkilötietoja lehtemme viime numerossa, johon viittaamme. Pois mennyttä jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja lapset.

Vedenpuhdistuslaitoksen hoitaja Vilho Eklund kuoli 7.3.56 pitkäaikaisen vaikean sairauden muramana. Hän oli syntynyt 31.7.1894 Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 28.6.1909 Kymin ulkotyöosastolle, mistä 28.10.12 siirtyi Kymin paperitehtaalle paperikoneelle, jolla työskenteli vuoteen 1925.

Oltuaan sitten kymmenen vuotta jälleen ulkotyöosastolla hän tuli 13.1.36 takaisin paperitehtaalle, sillä kertaa voitelijaksi. Vedenpuhdistuslaitoksen hoitajana hän toimi 27.5.54 lähtien. Vainajaa jäivät lähinnä suremaan puoliso ja lapset.

Huhtikuun 25. päivänä kuoli Kuusankoskella vaikean sydäntaudin murtamana rakennustyöntekijä Väinö Anselm Ryöppy. Hän oli syntynyt Valkealassa 3.5.1896, joten hän kuollessaan oli muutamaa päivää vaille 60-vuotias. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 16-vuotiaana Kymin korjauspajalle ja työskenteli sen jälkeen mm. Kymin paperitehtaalla, Kymin puuhiomossa ja Kymin ulkotyöosastolla sekä vuodesta 1922 lähtien Kymin rakennusosastolla.

Uusia käytöntarkkailijoita

Viime syksynä ja tänä keväänä on ammattikoulussa toimeenpantu kahdet käytöntarkkailijain kurssit, joilta on saanut päästötodistuksen 12 nuorukaista. Opetusohjelma käsitti 350 opetustuntia, joista kemian opetuksen käyttöön käytettiin 100, matematiikan 50, selluloosan teknologian 30 ja fysiikan 20 sekä käytännöllisiin laboratoriotöihin 150 tuntia. Opetussuunnitelma oli kauppa- ja teollisuusministeriön hyväksymä ja vastasi Helsingissä pidettäviä laboranttikursseja.

Kurssilaiset olivat ammattikoulun käyneitä 16—21 vuoden ikäisiä nuorukaisia. Aamupäivä käytettiin teoreettiseen opetukseen ja iltapäivällä suoritettiin laboratoriotöitä pää- ja koelaboratorioissa sekä Kymin selluloosatehtaassa. Kurssien johtajana toimi rehtori Viljo Tanner ja opettajina dipl.insinöörit Saima Wiklund ja Stig Hansen sekä insinöörit Vilho Annala ja Veikko Ranta.

Kurssin käyneet on välittömästi koulutustaan vastaaviin tehtäviin käytöntarkkailijoiksi Kymin ja Voikan selluloosatehtaisiin. Todennäköisesti ensi syksynä tullaan järjestämään vielä kolmas kurssi.

Kuvamme toisen kurssin päättäjäistilaisuudesta. Dipl.ins. Erkki Laasonen puhumassa vastavalmistuneille käytöntarkkailijoille.

HARRASTUSHIIHTO

Kovista pakkasista huolimatta muodostui viime talven harrastushiihto, joka alkoi 18.12.55 ja päättyi 25.3.56, ennätysmäiseksi. Hiihtoon osallistui Kuusankosken tehtailla yhteensä 4.122 henkilöä (edellisellä kerralla 1.876), joista yhtiön palveluksessa olevia 1.540 (962). Hiihtosuorituksia oli kaikkiaan 24.733 (14.567), mikä on uusi ennätys, ja kilometrejä kertyi 349.066 (218.338). Kohteittain jakautuivat käynnit seuraavasti:

	Aikuiset Ky—Kuu	Aikuiset Vo	Lapset	Yhteensä	Yht. ed. v.	Km 1956
Puhjonmäki	278	—	596	874	528	8740
Sääksniemi	480	—	418	898	661	8980
Hiihtomaja	—	—	1221	1221	205	7326
Viestin maja	—	617	1183	1800	—	21576
Haarakallio	—	1153	1083	2236	2402	34804
Ahola	1090	—	1317	2407	1259	24070
Lappakoski	1128	—	1591	2719	1662	27190
Kukkomäki	2891	900	1751	5542	3710	110840
Nauhanaho	1350	1149	4537	7036	4500	105540
	7217	3819	13697	24733	14927	349066

Kortteja palautettiin Kymintehtaalla 358 (306), joista miesten 172 (141), naisten 46 (44), palveluksessa olevien miesten puolisoitten 27 (24), poikien 67 (70) ja tyttöjen 46 (21). Viiden arvan tulokseen pääseitä oli 79 (72). Voikkaalla palautettiin 200 (216) korttia, joista 84 (96) oli miesten, 15 (12) naisten, 17 (18) puolisoitten, 26 (25) 7—11-v. poikien, 17 (20) 12—17-v. poikien, 20 (20) 7—11-v. tyttöjen ja 21 (11) 12—17-v. tyttöjen. Viiden arvan vaatimuksen suoritti 59 (67) voikkaalaista.

Parhaat tulokset olivat seuraavat:

KYMINTEHDAS

Naiset: 1) Hilja Hänninen, rak.os., 565 km. 2) Hilda Toivonen, spriit., 447. 3) Elli Tuukkanen, talousos., 400. 4) Anneli Kalliola, kloorit., 372. 5) Elsa Sipola, rak.os., 354. 6) Lyyli Marttila, sell., 329. 7) Aune Nieminen, ulkotyöos., 328. 8) Eeva Railo, Ky.pap., 312. 9) Saara Hänninen, Ky.pap., 306. 10) Rauha Raento, rak.os., 305. 11) Vilma Siro, päälab., 304. 12) Aili Kaartinen, pääkonttori, 264. 13) Oili Salenius, päälab., 263. 14) Kerttu Virtanen, päälab., 217. 15) Vieno Kivinen, korjauspaja, 212. 16) Pirkko Tohka, pääkonttori, 204. 17) Kaisa Okka, Ky.pap., 203.

Miehet: 1) Kalle Kapiainen, Ky.pap., 1.214 km. 2) Läävi Ollila, sell., 1.201. 3) Urmas Laakso, rak.os., 957. 4) Raimo Lehtonen, Ky.pap., 833. 5) Pertti Levänen, rak.os., 832. 6) Eino Hottinen, sell., 810. 7) Matti Fridmodig, Ky.pap., 809. 8) Ilmari Tikkala, Ky.pap., 804.

9) Arvo Nurminen, raitiotiet, 758. 10) Jorma Aalto, sell., 752. 11) Leo Viljakainen, kloorit., 703. 12) Veikko Pasi, Ky.pap., 702. 13) Veikko Siiankoski, rak.os., 700. 14) Bror Perälä, korjauspaja, 685. 15) Raimo Porvari, Ky.pap., 680. 16) Alpo Arola, rak.os., 659. 17) Vihtori Porvari, Ky.pap., 648. 18) Reijo Mauno, talousos., 644. 19) Oskari Lahti, Kuu.pap., 616. 20) Juhani Vatto, korjauspaja, 610. 21) Heikki Pasi, korjauspaja, 601. 22) Vilho Karjalainen, rak.os., 584. 23) Olli Suurmäki, Ky.pap., 578. 24) Pauli Hakkarainen, kloorit., 577. 25) Into Suominen, Kuu.pap., ja Matti Pesu, Ky.pap., 564. 27) Tauno Levänen, rak.os., 562. 28) Johannes Pöyry, Kuu.pap., 552. 29) Niilo Karjalainen, Ky.pap., 551. 30) Hjalmar Lahtinen, puuhiomo, 547. 31) Erkki Erjansalo, sell., 544. 32) Veikko Lupunen, rak.os., 542. 33) Mauri Luoto, höyryos., 536. 34) Urho Niemi, sell., 526. 35) Reijo Lahtinen, rak.os., 525. 36) Urho Kiili, kloorit., 523. 37) Yrjö Rajala, sell., 519. 38) Lauri Harlin, korjauspaja, 517. 39) Seppo Järnvall, kloorit., 511. 40) Veikko Lahtinen, Kuu.pap., 506. 41) Jaakko Kailio, rak.os., 503. 42) Aimo Hakkarainen, kloorit., ja Paavo Makkonen, rak.os., 501. 44) Reino Kivinen, korjauspaja, 406.

Palveluksessa olevien puoliset: 1) Maiju Harlin, korjauspaja, 751 km. 2) Edith Ollila, sell., 699. 3) Maria Nurminen, raitiotiet, 502. 4) Elli Mauno, talousos., 407. 5) Maria Laitinen, sell., 386. 6) Vieno Lupunen, rak.os., 329. 7) Aino Seppälä, saha, 317. 8) Elma Erjansalo, sell., 246. 9) Vilhelmiina Porvari, Ky.pap., 238. 10) Helli Toivonen, korjauspaja, 208. 11) Signe Ryöppy, rak.os., 204. 12) Anna-Liisa Lamminpää, korjauspaja, 192. 13) Martta Pörsti, Ky.pap., 161.

Tytöt 12—17-v.: 1) Yvonne von Graevenitz, sähköos., 402 km. 2) Nelly Sihvonon, kuljetusos., 268. 3) Irma Karjalainen, Ky.pap., 250. 4) Sirkka Laitinen, metsäos., 222. 5) Maila Laakso, sell., 203. 6) Seija Toivonen, spriit., 202. 7) Raili Karjalainen, rak.os., 174. 8) Anja Saarinen, kuljetusos., 161. 9) Tuula Talastie, korjauspaja, 154. 10) Eila Sohlman, korjauspaja, 153. 11) Päivi Sahlberg, rak.os., 151.

Tytöt 7—11-v.: 1) Arja Pöyry, Kuu.pap., 330 km. 2) Sinikka Ollila, sell., 327. 3) Leena Seppälä, saha, 206. 4) Ritva Lehtonen, rak.os., 152. 5) Marja-Liisa Suojalehto, rak.os., 129. 6) Hannele Lahtinen, puuhiomo, 112.

Pojat 12—17-v.: 1) Veikko Aalto, rak.os., 676 km. 2) Risto Puolakka, Ky.pap., 600. 3) Hannu Salo, rak.os., 500. 4) Raimo Väkevä, sähköos., 399. 5) Pentti Nokelainen, rak.os., ja Taisto Porvari, Ky.pap., 350. 7) Jouni Suurmäki, Ky.pap., 326. 8) Seppo Karjalainen, rak.os., 324. 9) Heikki Rouhiainen, talousos., 321. 10) Hannu Valjakka, Ky.pap., 313. 11) Erkki Sohlman, korjauspaja, 301. 12) Kari Talastie, korjauspaja, 291. 13) Pentti Lakimo, ulkotyöos., 273. 14) Kauko Nokelainen, rak.os., 271. 15) Reijo Laurell, talousos., 235. 16) Harri Liukkonen, Ky.pap., 200. 17) Simo Mäki, höyryos., 204. 18) Kauko Laakso, sell., 200.

Pojat 7—11 v.: 1) Reijo Laukas, Kuu.pap., 590 km. 2) Esko Pesu, kuljetusos., 490. 3) Juha Laitinen, sähköos., 448. 4) Ossi Tuukkanen, talousos., 403. 5) Raimo Bäckman, ulkotyöos., 291. 6) Timo Suominen, Kuu.pap., 264. 7) Pentti Roinen, kloorit., 262. 8) Markku Heinonen, rak.os., 250. 9) Kari Seppälä, saha, 218. 10) Aimo Virtanen, asunto-os., 214. 11) Raimo Toivonen, korjauspaja, 208. 12) Matti Mäenpää, Ky.pap., 193. 13) Hannu Talastie, korjauspaja, 168. 14) Pekka Mäenpää, Ky.pap., 162. 15) Seppo Saarijärvi, talousos., 161. 16) Matti Silvonen, korjauspaja, 156.

TyPu:n suorittaman arvonnin perusteella jakautuivat lomapalkinnot seuraavasti:

Naiset: Saara Hänninen, Ky.pap. (5 arpa), Rauha Raento, rak.os. (5) ja Laina Sihvola, Kauppa Oy. (2). varalle: Oili Salenius, pääläb. (4) ja Aili Kaartinen, pääkonttori (4). — Palveluksessa olevien puoliset: Elli Mauno, talousos. (5), Martta Pörsti, Ky.pap. (3) ja Elma Erjansalo, sell. (4). Varalle: Marja Nurminen, ulkotyöos. (5) ja Irja Monthan, korjauspaja (2). —

Miehet: Emil Harjula, rak.os. (2), Urho Kiili, kloorit. (5), Albert Heinonen, rak.os. (2), Ahti Ojala, sähköos. (2), Martti Frimodig, kloorit. (3), Veikko Sihvola, Ky.pap. (3) ja Raimo Porvari, Ky.pap. (5). — Varalle: Pertti Levänen, rak.os. (5), Urho Niemi, sell. (5) ja Pertti Tuviala, Ky.pap. (4).

VOIKKA

Miehet: 1) Lasse Knapp, paperitehdas, 875 km. 2) PaaVo Vähänen, karbidi, 848. 3) Wäinö Lehtinen, korjauspaja, 806. 4) Yrjö Paljakka, sell., 768. 5) Erkki Multanen, ulkotyöos., 753. 6) Kalevi Juhonen, paperitehdas, 750. 7) Pauli Vehmassalmi, sell., 731. 8) Pentti Taavila, sell., 700. 9) Toivo Nikkinen, puuhiomo, 666. 10) Aarno Joutjärvi, paperitehdas, 610. 11) Anssi Joutjärvi, paperitehdas, 601. 12) Anssi Nurminen, korjauspaja, 596. 13) Sulo Houni, rak.os., 595. 14) Vallu Vainio, karbidi, 588. 15) Erkki Knapp, korjauspaja, 580. 16) Oiva Hasu, talousos., 555. 17) Teuvo Parolahti, paperitehdas, 544. 18) Armas Ruippo, paperitehdas, 542. 19) Timo Paulanko, höyryos., 535. 20) Viljo Erkkilä, varasto, 530. 21) Niilo Hamari, karbidi, 528. 22) Risto Kanervo, paperitehdas, 510. 23) Niilo Vepsäläinen, puuhiomo, 509. 24) Eino Peltola, talousos., 508. 25) Kalevi Palander, puuhiomo, 438. 26) Eino Kauppila, höyryos., 413. 27) Klaus Luukkanen, ulkotyöos., 404.

Naiset: 1) Aune Peltola, talousos., 410 km. 2) Orvokki Virta, Kauppa Oy., 336. 3) Raili Turkkila, rak.os., 326. 4) Terttu Tikkanen, sähköos., 320. 5) Orvokki Ollikainen, ulkotyöos., 313. 6) Anneli Inkeroinen, paperitehdas, 303. 7) Eila Puljava, karbidi, 226. 8) Ritva Hamari, konttori, 219.

Palveluksessa olevien puoliset: 1) Toini Vass, ulkotyöos., 570 km. 2) Lahja Sulkanen, puuhiomo, 532. 3) Sanni Koskinen, paperitehdas, 454. 4) Maija Vähänen, karbidi, 424. 5) Helmi Ojamies, sell., 410. 6) Annikki Vähänen, karbidi, 366. 7) Selma Vepsäläinen, puuhiomo, 337. 8) Hilka Tiilinen, paperitehdas, 320. 9) Orvokki Nyman, paperitehdas, 306. 10) Irja Palander,

puuhiomo, 243. 11) Sirkka Järvinen, korjauspaja, 207. 12) Salme Torniainen, sähköos., 202.

Pojat 7—11-v.: 1) Juha Nurminen, korjauspaja, 510 km. 2) Matti Tirkkonen, karbidi, 460. 3) Juha-Matti Koskinen, paperitehdas, 306. 4) Aarre Kärkkäinen, puuhiomo, 303. 5) Harri Paavola, puuhiomo, 252. 6) Jorma Taavila, sell., 234. 7) Jouko PaaJanen, talousos., 198. 8) Jouko Hyypiä, paperitehdas, 174. 9) Jukka Tirkkonen, karbidi, 162. 10) Eero Elonen, paperitehdas, 160. 11) Risto Hyypiä, paperitehdas, 152. 12) Henri Rönroos, korjauspaja, 150.

Pojat 12—17-v.: 1) Antti Rämä, paperitehdas, 872 km. 2) Unto Pöyhönen, paperitehdas, 858. 3) Ilkka Tirkkonen, karbidi, 546. 4) Pentti Mouhu, rak.os., 524. 5) Risto Tillanen, ulkotyöos., 485. 6) Raimo Sjöholm, puuhiomo, 428. 7) Keijo Erlin, korjauspaja, 414. 8) Erik Storhammar, sell., 324. 9) Risto Hamari, karbidi, 222.

Tytöt 7—11-v.: 1) Eva Sulkanen, puuhiomo, ja Pirkko Sulkanen, puuhiomo, 594 km. 3) Mervi Tiilinen, paperitehdas, 347. 4) Ulla Tillanen, ulkotyöos., 335. 5) Riitta Tiilinen, paperitehdas, 305. 6) Terttu Arvila, sähköos., 294. 7) Liisa Mouhu, rak.os., 224. 8) Anja-Liisa Salonen, sell., 196. 9) Riitta Johansson, talousos., 166. 10) Terttu Simola, kuljetusos., 128. 11) Arja Taari, karbidi, ja Ritva Taavila, sell., 120. 13) Marja Lehtinen, höyryos., 112. 14) Irmeli Järvinen, höyryos., 102.

Tytöt 12—17-v.: 1) Sirpa Hasari, sell., 393 km. 2) Ulla-Maija Eklund, höyryos., 382. 3) Terttu Heimonen, höyryos., 366. 4) Tuula Paulanko, sähköos., 354. 5) Anja Tillanen, ulkotyöos., 350. 6) Aili Margit Saarinen, paperitehdas, 315. 7) Eila Raatikainen, ulkotyöos., 305. 8) Mirjam Toikka, puuhiomo, 271. 9) Maija-Liisa Sokura, ulkotyöos., 253. 10) Marja-Leena Koskinen, paperitehdas, 218. 11) Kaija Granath, paperitehdas, 192. 12) Raija Hamari, karbidi, 169. 13) Hellevi Gös, paperitehdas, 164. 14) Marja-Leena Liimainen, ulkotyöos. 155.

Työpaikkaurheilutoimikunnan suorittamassa arvonnassa jakautuivat lomapalkinnot seuraaville:

Miehet: Vilho Taavitsainen, sähkö (2 arpa), Urho Rantaharju, paperitehdas (2), Oiva Hasu, talousos. (5), Esko Kääpä, paperitehdas (4) ja Unto Seppälä, rai-tiotiet (4). Varalle: Eino Peltola, talousos. (5) ja Pentti Taavila, sell. (5). — Naiset: Terttu Tikkanen, sähköos. (5) ja Irma Rautalin, konttori (3). Varalle: Raili Turkkila, rak.os. (5). — Palveluksessa olevien puoliset: Maija Vähänen, karbidi (5) ja Sanni Koskinen, paperitehdas (5). Varalle: Hilka Tiilinen, paperitehdas (5). — TyPu: Antti Nurminen, korjauspaja.

LEHTEMME ILMESTYMINEN

Lakkotilanteesta aiheutuneen painatustöiden ruuhkautumisen takia on lehtemme tämän numeron ilmestyminen viivästynyt kuukaudella. Seuraava numero ilmestyy kuitenkin tavalliseen aikaan eli kesäkuun 20. päivänä.

Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruuskilpailut

pidettiin helmikuun 18. päivänä Voikan urheilukentän maastossa. Niiden perusteella oli tarkoitus valita edustajat yhtymän mestaruuskilpailuja ja Kymenlaakson Viestiä varten, jotka yleislakon takia jouduttiin kuitenkin peruuttamaan. Kilpailuihin osallistui yhteensä 43 hiihtäjää, joista Kymintehtaalta 27 ja Voikkaalta 16. Olosuhteet olivat mainiot, sillä kilpailujen aikana vallitsi kaunis sää ja keli oli luistava. Kymintehtaan yleismestaruuden vei paperitehtaan Pasi ja Voikan mestaruuden ulkotyöosaston Multanen. Tulokset olivat seuraavat:

KYMINTEHDAS

Yleinen sarja, 15 km: 1) Veikko Pasi, Ky.paperi, 1.03.12 (puoliaika 30.52). 2) Matti Frimodig, Ky.paperi, 1.03.58 (31.26). 3) Leo Viljakainen, kloori, 1.07.41 (33.08). 4) Juhani Vatto, Ky.korjauspaja, 1.08.35 (33.25). 5) Teppo Frimodig, selluloosa, 1.12.13 (36.18). 6) Bror Perälä, Ky.korjauspaja, 1.13.33 (36.19). 7) Martti Frimodig, kloori, 1.13.54 (35.33). 8) Urmas Laakso, rak.os., 1.15.47 (35.13). 9) Alpo Arola, rak.os., 1.19.35 (39.23).

Yli 35-vuotiaat, 15 km: 1) Urho Niemi, selluloosa, 1.09.27 (34.14). 2) Vilho Karjalainen, rak.os., 1.11.15 (33.31). 3) Jaakko Heikkinen, rak.os., 1.16.00 (37.05). 4) Eino Volanen, kloori, 1.32.40 (39.04).

19-vuotiaat, 10 km: 1) Kalle Kapiainen, Ky.paperi, 38.35 (19.13). 2) Heikki Pasi, Ky.korjauspaja, 41.18 (21.46). 3) Reijo Lahtinen, rak.os., 41.22 (21.53). 4) Pertti Kääpä, Ky.korjauspaja, 41.57 (20.51). 5) Seppo Laaksonen, Ky.korjauspaja, 42.42 (20.52).

Naiset, 5 km: 1) Anneli Kalliola, kloori, 24.46. 2) Alli Voutilainen, sprii, 24.48. 3) Sirpa Mäkelä, Ky.paperi, 25.20.

VOIKKA

Yleinen sarja, 15 km: 1) Erkki Multanen, ulkotyö, 1.03.49 (31.18). 2) Esko Kääpä, paperi, 1.05.37 (32.30). 3) Erkki Knapp, korjaus, 1.06.27 (33.13). 4) Anssi Joutjärvi, paperi, 1.07.31 (32.59). 5) Viljo Erkkilä, varasto, 1.09.41 (33.54). 6) Teuvo Parolahti, paperi, 1.15.17 (35.47). 7) Armas Ruippo, paperi, 1.18.20 (35.42). 8) Risto Kanervo, paperi, 1.19.15 (36.49). 9) Esko Rantanen, paperi, 1.20.17 (37.09).

Yli 35-vuotiaat, 15 km: 1) Paavo Vähänen, karbidi, 1.12.17 (35.23).

19-vuotiaat, 10 km: 1) Kyösti Kallonen, korjaus, 38.22 (18.34). 2) Hannu Kääpä, korjaus, 41.28 (20.23). 3) Jukka Puholainen, korjaus, 45.43 (22.07).

Pekka Niskanen.

Aatu Pulliainen.

M E R K K I P Ä I V I Ä

70-VUOTIAS

Metsätöyryntjohtaja Pekka Juho Niskanen Pielavedellä 2. 5. 56. Hän on syntynyt Pielavedellä ja tullut yhtiön palvelukseen 15. 9. 1914. Työskennellyään hiihto- ja metsätöymiehenä hän siirtyi v. 1917 metsätöyryntjohtajaksi Saarelan piiriin, jossa toimii edelleenkin. Niskanen tunnetaan esimiestensä luottamusta nauttivana työn ja tarmon miehenä. V. 1947 hän sai yhtiön hopeisen ansiomerkin pitkäaikaisesta palveluksesta.

60-VUOTIAITA

Metsäteknikko Juho Heikki Niskanen Tervon Talluskylässä 10. 5. 56. Valmistuttuaan metsäteknikoksi Evon metsäkoulusta v. 1923 hän toimi eri työntantajilla v:een 1931 saakka, jolloin tuli yhtiömmepalvelukseen Kiuruvedelle. Oltuaan vuosina 1932—37 Tapion metsänparannusosastolla hän tuli uudelleen yhtiömmepalvelukseen 1. 9. 1937 Tervon Talluskylään työskennellen siellä edelleenkin. Hänen tehtäviinsä kuuluu etupäässä yhtiön omien mutta myös ostometsien hakkuun ja ajon valvominen sekä yhtiön tiloilla suoritettavien metsänhoitotöiden valvonta. Työtehtäviinsä ja tarmokkaana miehenä Niskanen on saavuttanut niin esimiestensä kuin alaistensakin täyden luottamuksen. Varsinaisen työnsä ohella hän on osallistunut seura- ja yhteiskunnalliseen elämään hoitamalla erilaisia luottamustoimia.

Töyryntjohtaja Aatu Pulliainen Luumäen Heimalassa 26. 5. 56. Hän tuli yhtiömmepalvelukseen Taa vetin piiriin v. 1927 toimien edelleenkin samassa piirissä vanhempana töyryntjohtajana. Hänen toimintansa yhtiömmepalvelukseen hyväksi on pääasiassa tapahtunut yhtiön omissa metsissä, joissa hän on valvonut hakkuuta ja ajoja sekä teettänyt moninaisia metsänhoitollisia

METSÄOSASTO

Oskari Tirronen.

Eemil Asikainen.

Armas Pöntinen.

töitä. Myös lukuisien ostometsien työt ovat ehtineet olla hänen hoidettavinaan.

Työnjohtaja Pulliainen tunnetaan erikoisen uuterrana ja oikeudenmukaisena työnjohtajana sekä lämminhenkisenä kanssaihminenä. Hän on niitä vanhemman työnjohtajapolven kasvatteja, jotka myös omin käsin pystyvät näyttämään, miten työn pitää luistaa. Toimensa ohella hän on kehittänyt itseään seuraamalla virkeästi alansa kehitystä ja suorittamalla mm. kartanpiirustuskurssin. Vapaa-aikoina hänen erikoisharrastuksenaan on puusepäntyö sekä kaikki muukin käsikätevyyttä vaativa askartelu, jossa hän on hyvin taitava. Vuonna 1953 hän sai yhtiön 25-vuotisansio-merkin.

50-VUOTIAITA

Työnjohtaja Onni Oskari Tirronen Valtimon Nuolijärvellä 20. 4. 56. Hän on syntynyt Pielisjärvellä pientilallisen poikana. Suuren perheen jäsenenä hän joutui jo poikasena itse hankkimaan elatuksensa metsä- ja uittotöillä. Vuodesta 1927 lähtien hän toimi Enso-Gutzeit Oy:n apulaistyönjohtajana ja siirtyi v. 1937 metsähallinnon Nurmeksen hoitoalueen työnjohtajaksi sekä vuonna 1940 Nurmeksen hiiltoipiirin työnjohtajaksi. Yhtiömme palvelukseen Nurmeksen piirin työnjohtajaksi hän tuli 10. 11. 1946 ollen tässä toimessa edelleenkin. Hänen tehtäviinsä ovat pääasiassa kuuluneet valtion ja yksityismetsien hakkuun ja ajon valvontatyöt sekä oman alueensa puutavara-

varastojen hoito. Useammin kuin monet muut on hän joutunut toimimaan valtion leimikoiden ”ukkoherana”. Pystyvänä ja ahkerana sekä vaatimattoman ja rehdin luonteen omaavana hän on saavuttanut esimiestensä sekä alaistensa täyden luottamuksen ja arvonannon. Työnjohtaja Tirronen osallistui molempiin sotiimme haavoittuen perääntymisvaiheen aikana. Varsinaisen työnsä ohella hän on harrastanut metsästystä ja nuorempana keskimatkojen juoksua sekä urheiluseuratoimintaa.

Työnjohtaja Eemil Asikainen Iisvedellä 13. 5. 56. Hän tuli yhtiömme palvelukseen v. 1924 metsätyömieheksi. Oltuaan välillä muualla hän palasi vuonna 1936 takaisin toimien lastaus- ym. töissä. Vuodesta 1945 lähtien hän on ollut työnjohtajana Iisvedellä. Asikainen tunnetaan ahkerana ja tunnollisena miehenä, joka nauttii niin esimiestensä kuin alaistensakin täyttä luottamusta.

Veturinkuljettaja Armas Pöntinen Honkakaipaleella 29. 5. 56. Hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1922 Honkakaipaleelle toimien aluksi erilaisissa tehtävissä. Vuonna 1924 hän siirtyi veturinlämmittäjäksi ja oli talvikaudet Hallan korjauspajalla sekä jonkin aikaa VR:n Kouvolan varikolla, jossa sai veturinkuljettajan pätevyuden. Vuodesta 1928 lähtien hän on toiminut veturinkuljettajana Honkakaipaleen ylikuljetuspaikalla. Työnsä Pöntinen on suorittanut ahkeruudella ja antaumuksella. Pitkäaikaisesta palveluksesta hän sai v. 1947 yhtiön ansiomerkin. Pöntinen kuului suojeluskuntaan sen lakkauttamiseen saakka.

60-VUOTIAS

Rouva Vilhelmina Lottanen, os. Pullinen, 9. 5. 56. Hän on syntynyt Viipurissa. Siellä hän työskenteli aluksi Rannan kihlakunnan henkikirjoittajan konttorissa ja myöhemmin sanomalehti Maakansan postittajana. Mentyään naimisiin kirjaltaja Eetu Lottasen kanssa hän muutti noin 30 vuotta sitten Kouvolaan, missä hänen miehensä toimi kuolemaansa saakka latojana Kouvolan Kirja- ja Kivipainossa.

Sama kirjapaino on ollut myös rouva Lottasen työpaikkana usean vuoden ajan. Viipurissa rva Lottanen oli Naisvoimisteluseura Karjalaisten perustajia ja sen johtokunnan jäsen, ja Tanhuvaarassa koulutuksen saaneena hän toimi mainitun seuran tyttöosaston johtajana. Kouvolaan hän on ollut Kouvolan Raittiusyhdistyksen toimeliaimpia työntekijöitä ja sen johtokunnan pitkäaikainen jäsen. Yhdistyksen piirissä aikoinaan virkeästi vaikuttanut tyttökerho Valon-Välke oli hänen johdossaan aina siihen saakka, kun siitä joitakin vuosia sitten muodostettiin partiolippukunta Nuotio-Siskot. Sen vanhempainneuvoston puheenjohtajana rva Lottanen vielä nytkin uskollisesti ja nuoria innoittavasti toimii. Hän on kuulunut myös Kouvolan Marttayhdistyksen johtokuntaan hoitaen yhdistyksen rahastonhoitajan tehtäviä.

**KOUVOLAN KIRJA
-JA KIVIPAINO**

JOHTAJA BJÖRN WECKMAN 60-VUOTIAS

Kesäkuun 5. päivänä täyttää Kymin Osakeyhtiön Hallan Tehtaitten johtaja dipl.ins., majuri Björn Albert Oscar Weckman 60 vuotta. Hän on syntynyt Oulussa. Tultuaan siellä ylioppilaaksi v. 1915 hän toimi vuoden verran harjoittelijana Valkeakosken tehtailla ja opiskeli sen jälkeen Teknillisessä korkeakoulussa Helsingissä valmistuen dipl.insinööriksi v. 1921. Tietojaan puutavara-alalla hän täydensi ulkomailla, ensin Englannissa, missä hän työskenteli lontoolaisen puutavaraliikkeen Boyson & Slee'n palveluksessa, ja sitten Yhdysvalloissa, Kanadassa, Ranskassa, Belgiassa, Hollannissa ja Saksassa. Kotimaahan palattuaan hän astui v. 1924 Kajaanin Puutavara Oy:n palvelukseen puutavaraosaston päälliköksi ja siirtyi seuraavana vuonna Oulu Osakeyhtiön toimien sen isännöitsijänä 1926—27, toimitusjohtajana 1927—36,

puutavaraosaston johtajana 1936—39 ja vt. toimitusjohtajana puolisen vuotta v. 1945. Kymin Oy:n palvelukseen hän tuli vuoden 1946 alusta Hallan Tehtaitten johtajaksi. Viime sotien aikana hän toimi pääasiassa Oulun teollisuuspiirin komentajana ja ylennettiin majuriksi.

Johtaja Weckman on ansiokkaalla työskentelyllään puutavara-alalla myötävaikuttanut puunjalostusteollisuuden kehitykseen maassamme, varsinkin pohjois-Suomessa. Hän kuuluu Suomen Puunjalostusteollisuuden Työnantajaliiton, Suomen Sahanomistajaliiton ja Kajaani Oy:n johtokuntiin sekä Oulu Oy:n hallintoneuvostoon.

HALLAN TEHTAAT

Työturvallisuuskilpailut

Työturvallisuus, joka on eräs tärkeimmistä työmaan ympäristötekijöistä, jää useinkin vaille sille kuuluvaa huomiota. Nykyaikainen teollisuus on kuitenkin yhä laajemmassa määrin pyrkinyt vaikuttamaan tapaturmatiheyden ja tapaturmien aiheuttamien työpäivämenetysten vähentämiseen. Onhan meilläkin jo todettu, että koneet, joiden läheisyys vielä joitakin vuosia sitten loi vaaratekijän, aiheuttavat tapaturmia korkeintaan saman verran kuin työmatkat. Edelleen on tilastojen mukaan vääjäämättömästi todettavissa, että valtaosa tapaturmista on estettävissä henkilökohtaisella varovaisuudella. Voidaanpa sanoa niinkin, että suojalaitteilla ja -toimenpiteillä ei ole mitään merkitystä, jos niitä ei käytetä, ja että tuloksiin päästään vain, jos jokainen omalta kohdaltaan ottaa asian todella omakseen ja pyrkii näin säilyttämään oman ja mahdollisesti myös työtoverinsa terveyden.

Työturvallisuustoiminnan tehostamiseksi on Hallan Tehtailla parhaillaan käynnissä työturvallisuuskilpailu, jota seuraavassa selostamme.

Kilpailun tarkoituksena on innostaa kaikki tehdasosastoilla työskentelevät entistä tehokkaammin mukaan yhteiseen työhön tapaturmien ehkäisemiseksi. Kilpailu tapahtuu kahtena jaksona. Ensimmäinen 3 kuukauden pituinen jakso alkoi 1. 4. ja päättyy 30. 6. 1956. Toinen 3½ kuukauden pituinen jakso käsittää 1. 9.—15. 12. 1956 välisen ajan. Kilpailulautakunnan muodostavat dipl.ins. B. Carlson, sosiaalipäällikkö E. Leppä, työntutkija E. Suokas, pääluottamusmies L. Myyryläinen ja luottamusmies U. Tuovinen.

Kilpailu tapahtuu seuraavien ryhmien kesken: 1. Tukkiyöosasto, 2. Sahan I vuoro, 3. Sahan II vuoro, 4. Lautatarha (Halla ja Tiutinen), 5. Jalostustehtas, puusepäntehtas ja keskustasaamo, 6. Rakennusosasto, 7. Ulkotyöosasto, kuljetusosasto, vartijat, keskusvarasto ja seuratalot, 8. Korjauspaja, sähköosasto, telakka, autokorjaamo, kattilahuone ja laivat. Jokaiselle näistä kilpailuryhmistä on viiden edellisen vuoden tapaturmatilastojen perusteella laskettu tapaturmien takia menetettyjen työpäivien keskimäärä 100:aa työntekijää kohti kilpailukauden pituisena ajanjaksona. Suurin menetettyjen työpäivien luku tässä laskelmassa kuolemantapausta tai tapaturmaa kohti on 30. Se kilpailuryhmä, jolle ei tule menetettyjä työpäiviä tai joka pystyy tätä lukua eniten alentamaan, on voittaja. Kilpailussa huomioidaan kaikki ne tapaturmat, myös työmatkalla sattuneet, jotka aiheuttavat vähintään yhden kokonaisen työpäivän menetyksen tapaturmapäivää lukuun ottamatta. Sattunut tapaturma lasketaan sen kilpailuryhmän tilille, johon tapaturman uhri kuuluu. Jos hän tapaturman sattuessa on ollut lainattuna toiselle osastolle, luetaan tapaturma sen kilpailuryhmän tilille, jonka lainana henkilö silloin oli. Jos tapaturman syynä on ollut toisen henkilön ilmeinen huolimattomuus tai se on aiheutunut toisen henkilön ilmeisestä tuottamuksesta, luetaan tapaturma sen kilpailuryhmän tilille, johon tapaturman aiheuttanut henkilö kuuluu. Jos henkilön katsotaan tahallisesti aiheuttaneen itselleen tapaturman, jota ei vakuu-

tusyhtiö lakiin perustuen korvaa, vaikuttaa tämä kuitenkin kilpailuryhmän menetettyihin työpäiviin. Tällaiset tapaukset käsitellään kilpailulautakunnan kokouksessa ja tarvittaessa pyydetään ratkaisua Teollisuus-Tapaturmalta.

Kummankin kilpailujakson sekä koko kilpailun voittaneille ryhmille annetaan palkinnot niiden keskuudessa jaettaviksi. Palkintojen jakotavasta päättää kilpailulautakunta. Palkintojen arvontaan osallistuvat kaikki voittaneessa kilpailuryhmässä koko kilpailukauden ajan työskennelleet henkilöt sekä myöskin ne, jotka loman, komennuksen, lääkärin hyväksymän sairauden tai tapaturman takia ovat olleet kilpailujakson aikana poissa työstä yhteensä korkeintaan kahden viikon ajan ja kummankin jakson aikana yhteensä korkeintaan neljän viikon ajan. Henkilö, joka muista kuin edellä mainituista syistä on ollut poissa työstä kilpailujaksoa kohti yhteensä enemmän kuin kaksi päivää, ei osallistu arvontaan. Tulokinnavaraiset tapaukset käsittelee kilpailulautakunta.

Kilpailulautakunta on kehoittanut kaikkia esimiesasemassa olevia ja turvallisuustoimikunnan jäseniä sekä kaikkia tehtaan henkilökuntaan kuuluvia ottamaan kilpailun omakseen ja pyrkimään kaikin käytettävissä olevin keinoin kukin kohdaltaan parantamaan osastonsa työturvallisuutta.

Toivo Temppunen.

Kaarlo Karp.

MERKKIPÄIVIÄ

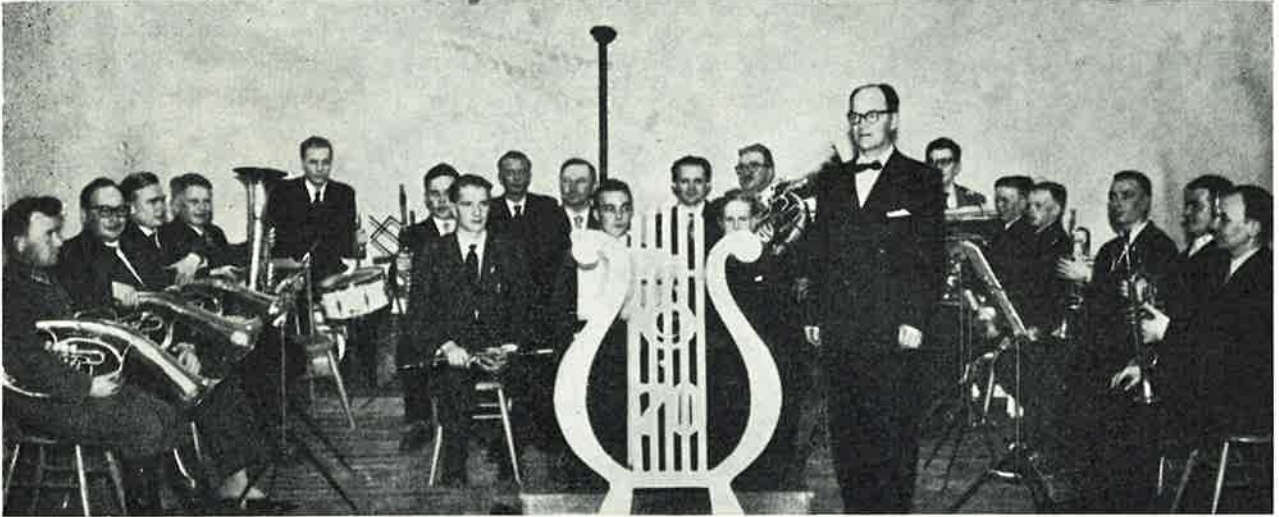
60-VUOTIAITA

Laivanpäällikkö Toivo Temppunen 9. 5. 56. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1920 "Ran"-nimisen laivan päälliköksi, jona oli yhtämittaisesti vuoteen 1951. Sen jälkeen hän on työskennellyt talvisin lautatarhalla mm. lotjien järjestelijänä ja hoitelee silloin tällöin kesäisin vielä laivanpäällikönkin tehtäviä.

Saunanlämmittäjä Katri Lindström 24. 5. 56. Hän on syntynyt Tuuloksessa. Vuonna 1923 hän tuli selluloosatehtaalle lämmittäjäksi ja siirtyi v. 1932 saunanlämmittäjäksi.

50-VUOTIAS

Sekatyömies Kaarlo Karp 10. 5. 56. Hän on syntynyt Turtolassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli viime vuoden heinäkuussa sekatyömieheksi sahalle.

Soittokunta 70-vuotisjuhlakonsertissaan. Oikealla soittokunnan nykyinen johtaja Oskari Salin.

JUANTEHTAAN SOITTOKUNTA 70-VUOTIAS

1:nä pääsiäispäivänä vietettiin Juantehtaalla maa-seutuoloissa harvinaista musiikkijuhlaa. Juantehtaan soittokunta saavutti nimittäin 70 vuoden iän ja sen kunniaksi pidettiin seuratalossa kaikissa suhteissa erittäin onnistunut juhlakonsertti.

Kun soittokunta viisi vuotta sitten juhli perustamisensa 65-vuotismuistoa, selostimme lehtemme vuoden 1951 kesäkuun numerossa laajasti sekä sanoin että kuvin sen syntyä ja kehitystä. Emme näin ollen katso tarpeelliseksi kajota tässä yhteydessä yksityiskohtaisemmin mainittuun historiikkiin, vaan palautamme siitä lyhyesti mieleen eräitä tärkeimpiä kohtia.

Torvisoittoa harrastettiin Juantehtaalla jo ennen soittokunnan perustamistakin, vaikkei mitään järjestettyä toimintaa vielä silloin ollutkaan. Talvella 1886 saapui paikkakunnalle Aho-niminen mies, joka oli kuulunut Oulun pataljoonan soittokuntaan. Hän oli etevä soittaja, ja kun hän omasi myös johtajakykyä, sai hän tuotapikaa seitsikon kokoon ja harjoitukset pantiin alkuun. Aho hankki puuttuvat soittimet ja myös ensimmäiset nuottisovitukset. Kun sekä johtajalla että muilla soittajilla oli innostusta riittämiin, alkoi-

vat tulokset pian näkyä. Ahon jälkeen oli soittokunnalla onni saada kapellimestarikseen tehtaan silloinen masuunimestari Robert Rissanen, joka myös oli taitava musiikkimies, ja hänen johdollaan soittokunta saavutti kauniita tuloksia mm. laulu- ja soittojuhlilla Kuopiossa v. 1906. Mainittakoon, että yksi hänen poijistaan, Veikki Rissanen, on pitkän aikaa vaikuttanut Kouvolassa Keski-Suomen rykmentin (nyk. 5. Prikaatin) soittokunnan kapellimestarina. Häneltä olemme muuten saaneet käytettäväksemme Juantehtaan soittokunnasta 62 vuotta sitten otetun valokuvan, joka liittyy tähän kirjoitukseen. Johtajien sarjasta poimitakoon sitten mm. V. Vehkanen, jonka aikana soittokunta saavutti siihen asti suurimman menestyksensä, I palkinnon sarjassaan Savonlinnan laulu- ja soittojuhlilla v. 1912, sekä kanttori Vikkula, jonka johtajakautena hankittiin runsaasti uusia instrumentteja, mm. puupuhaltimia. Soittokunnan, jonka vahvuus oli nyt 24 miestä, taso kohosi huomattavan korkealle ja se saavutti lisää menestyksiä, mm. II palkinnon kireässä kilpailussa Helsingin laulu- ja soittojuhlilla. Vikkulun jälkeen heilutti tahtipuikkoa Armas Liukkonen, joka myös pystyi käyttämään miltei kaikkia soittimia puupuhaltimia myöten. Suurin osa nykyisestä nuoremmasta soittajapolvesta on hänen koulutamaansa. Sotien aikana oli soittokunnan toiminta tietenkin lamassa, mutta niiden päätyttyä pani T. O. Vartiainen harjoitukset taas käyntiin. Kun sosiaali-

STRÖMSDAL

17 46

JUANTEHTAAN

päällikkö Eero Leppä tuli keväällä 1947 soittokunnan johtoon, alkoi sen toiminnassa jälleen nousukausi, jota on sitten jatkunut nykyisen johtajan Oskari Salinin aikana.

Pisimmän aikaa kuului soittokuntaan Juho Vilho Horjander, kokonaista 60 vuotta. Hän kasvatti pojistaankin hyviä soittajia.

Juantehtaalaiset ovat ylpeitä soittokunnastaan eikä ihmekään, sillä se vetää vertoja monien suurempienkin paikkakuntien musiikkiyhtyeille. Siitä on muodostunut perinne, jota paikkakuntalaiset yhteisvoimin vaalivat.

*

Soittokunnan 70-vuotiskonsertista muodostui suurenmoinen juhlatilaisuus. Hyvin konserttiinsa valmistautunut soittokunta tarjosi parastaan, ja runsaslukuisen yleisö osoitti kiitollisuuttaan palkiten esitykset vilkkain suosionosoituksin.

Ohjelma oli onnistuneesti ja vaihtelevasti valittu. Se alkoi Beethovenin kohtalontuntuisella Egmont-alkusoitolla, jonka esityksestä selviydyttiin kaikella kunnialla. Omassa lajissaan klassillista ohjelmaa edustivat Saint-Saënsin Kalmantanssi ja Johann Strauss-nuoremman kuolematon valssi Tonava kaulainen. Lisäksi kuultiin tuttuja Kettelbeyn sävellyk-

siä, Eilenbergin harmiton idylli Mylly Schwarzwaldissa, Grossmannin tulinen Czardas, Rosencranzin hilpeä ja kiitollinen esitettävä Unkarilaiset kulkuset, kotimaisina sävelinä Oskar Merikannon Juhlapoloneesi ja päätteeksi Fucikin alati valloitusvoimansa säilyttävä Firenzeläinen marssi. Ohjelma oli siten teknillisesti vaativa, mutta vuosikymmenien perinteet, huolellinen harjoitus ja pätevä johto kuvastuivat kaikista esityksistä. Konsertti muodostuikin soittokunnalle suureksi taiteelliseksi menestykseksi, joka varmaan kannustaa sekä vanhoja että nuoria soittajia uusiin ponnistuksiin. Niin hyvin johtaja Oskari Salin kuin soittokunta voivat olla tuloksiinsa tyytyväisiä.

Illan kuluessa juhliiva soittokunta sai vastaanottaa useita kukkalaitteita. Tehtaan isännöitsijä dipl.ins. T. Timgren rouvineen onnitteli yhtiön, dipl.ins. E. Palmgrenin ja omasta puolestaan. Laulukuoro "Työnlaulajien" puolesta onnittelivat opettaja Eino Oksala ja rouva Maire Mustonen, Juankosken lauluseuran puolesta mestari Ilmari Hirvonen ja neiti Toini Myöhänen ja Juankosken Osuusliikkeen puolesta johtaja Erkki Saukkonen. Sähkein onnittelivat soittokuntaa vuorineuvos K. E. Ekholm, soittokunnan entinen johtaja Armas Liukkonen puolisoineen, neiti Ina Rissanen ja Veikko Horjander.

Juhlakonsertin jälkeen alkoivat juhlatanssiaiset.

Vieressä Juantehtaan soittokunnasta 19. 8. 1894 eli 62 vuotta sitten otettu valokuva. Henkilöt vasemmalta lukien: eturivissä Taavetti Virnes, soittokunnan silloinen kapellimestari Robert Rissanen, Jussi Heikkinen (?) ja soittokunnan perustaja sekä ensimmäinen johtaja Aho; takarivissä Pekka Herranen, August Miettinen (?), Frithiof Lundberg ja August Myöhänen.

Osa viiden arvan perusteella hopealusikan saaneita tehtaan palveluksessa olevia.

HARRASTUSHIIHTOJEN PÄÄTTÄJÄISET

pidettiin Juankosken Seuratalossa huhtikuun 15. päivänä. Soittokunnan ja lauluseuran esitysten jälkeen jaettiin palkinnot. Palkintopöytä melkein notkui hopean painosta, sillä kulunut talvi oli ennätysellinen harrastushiihtojen suhteen. Hiihtomäärät olivat nimittäin kaikissa sarjoissa kaksinkertaistuneet. Kaikkiaan hiihdeditiin 42.355 km (v. 55 21.425 km ja v. 54 11.122 km). Tehtaan palveluksessa olevien hiihtämä kilometrimäärä oli yhteensä 19.964 (v. 55 9.193). Hiihtoon osallistui 453 eri henkilöä, joista tehtaan palveluksessa olevia 119. Hiihtosuorituksia oli Irvinlammin ladulla 2.274, Kaunisharjussa 1.633, Tikaniemessä 1.095 ja Karkeisissa 918 kpl eli yhteensä 5.920 (v. 55 3.088). Viiden arvan perusteella sai hopeisen jälkiruokalusikan 32 työntekijää. Eniten hiihtivät miehistä Veikko Hakkarainen 1.400 km, Eelis Taipale 1.040 km (yli-ikä mies!) ja Ilmari Issukka 1.005 km sekä veteraanihiihtäjä Aaro Kokkonen, joka 655 km:n tuloksestaan palkittiin vielä erikseen haarikalla. Palveluksessa olevista naisista olivat parhaat Aili Virolainen 665 km ja Eva Parviainen 540 km. Suuri osastojen välinen kiertopalkinto siirtyi puuhiomosta voima- ja varasto-osastolle, jolla työskentelevien keskimääräinen hiihtomatka oli 179 km henkeä kohti. Seuraavina olivat puuhiomo 120 km, korjauspaja 115 km, kartonkitehdas 93 km, maatalousosasto 81 km, virkailijat 69 km, kuljetusosasto 61 km, rakennus- ja ulkotyöosasto 29 km sekä saha 20 km. Palveluksessa olevien puolisoista saivat palkintoja: 1) Liisa Karppinen 575 km, 2) Hulda Kokkonen 500 km, 3) Alma Heikkinen 195 km, 4) Laina Neuvonen 190 km, 5) Taimi Heikkinen 150 km. Tytöt 12—17 v.: 1) Kaino Kuismin 510 km, 2) Irma Jokiranta 410 km, 3) Sinikka Vartiainen 305 km, 4) Marjatta Tuppurainen 300

km, 5) Tuula Jokiranta 290 km. Tytöt 7—11 v.: 1) Eila Pirinen 335 km, 2) Elina Parviainen 180 km, 3) Eija Pirinen 125 km, 4) Anna-Liisa Partanen ja Eila Miettinen 110 km. Pojat 12—17 v.: 1) Antero Pirinen 945 km, 2) Veikko Martikainen 895 km, 3) Juhani Uosikkinen 855 km, 4) Valto Leskinen 435 km, 5) Voitto Myöhänen 390 km. Pojat 7—11 v.: 1) Erkki Martikainen 370 km, 2) Veli Vainio 280 km, 3) Eino Tuppurainen 265 km, 4) Pentti Partanen 150 km, 5) Jorma Pirinen 85 km.

Yhtiön palkintojen lisäksi jaettiin kunnan hiihtomestaruuskilpailujen palkinnot. Väliajan jälkeen esiintyi laulukuoro Työnlaulajat. Hannes Hartikainen esitti kirjoittamiaan runoja, joista suurinta suosiota taisi saada harrastushiihtokronikka. Ota tai jätä-tietokilpailusa riitti yrittäjiä ja löytyipä joukosta pari „pankin räjäyttäjääkin”. Juho Malmivuoren huuliharppuesitykset olivat mieluisaa kuultavaa, ja kun sitten oli nähty hupaisa ”miekkailuottelu”, jossa finaaliin selviytyneet Hannes Hiltunen ja Matti Kortelainen jakoivat ensimmäisen palkinnon, päästiin soittokunnan sävelten tahdissa lattialle pyörimään. Tanssin aikana arvottiin lomapalkinnot. Onnetar oli tällä kertaa suosiollinen Vappu Karpille, Kalevi Torviselle, Einar Tuppuraiselle ja Erkki Uosikkiselle.

50-VUOTIAS

Helvi Karppinen puuhiomosta 29.5.56. Hän on syntynyt Juankoskella ja tullut yhtiön palvelukseen vuonna 1945 puuhiomoon työskennellen kokoojaneella.

Högforsin ruukin historiaa

VI

Tehtaan laajentamissuunnitelma luodaan

Högforsin tehtaan maailmansodan aattovuonna 1913 saavuttamaa tuotantoennätystä ei seuraavan kymmenen vuoden aikana kyetty kertaakaan edes uhkaamaan, mutta mielenkiintoa ei tuolta ajanjaksolta suinkaan puutu. Siitä muodostui dramaattinen vaihe Högforsin tehtaan historiassa. Yhtiö vaihtoi kolmeen kertaan omistajaa. Maailmansodan alkuaikoina jouduttiin supistamaan työviikkoja, kunnes tehtaan uusi omistaja kamariherra Linder alkoi ottaa vastaan sotatarviketilauksia. Vuoden 1918 levottomuuksien jälkeen päästiin vihdoinkin vähitellen normaaleihin uomiin. Tapahtuipa Wattolan puuhiomon kohdalla supistuskin sen toiminnan kokonaan lakattua. Kokonaisuutena katsoen ja epävakaiset olosuhteet huomioon ottaen sivuutettiin tämä kymmenvuotiskausi kuitenkin kaikella kunnialla ja tehtaan laajentaminen saattoi vihdoinkin alkaa.

UUDEKSI TOIMITUSJOHTAJAKSI INSINÖÖRI EDWARD CEDERCREUTZ

Vuoden 1923 päättyessä erosi yhtiön toimitusjohtaja insinööri Joel Ström toimestaan ja hänen seuraajakseen valittiin insinööri, vapaaherra Edward Cedercreutz. Valmistuttuaan kotimaassa kemian insinööriksi hän oli täydentänyt opintojaan Darmstadtin ja Zürichin teknillisissä korkeakouluissa. Helsingin kaupungin kaasulaitoksen johtajana toimiessaan hän suunnitelti ja rakensi kaupungin uuden kaasulaitoksen osoittaen tässä vaativassa tehtävässä erinomaista kaukonäköisyyttä. Myöhemmin Varkauden tehtaiden johtajana ollessaan hän joutui jälleen suorittamaan laajakantoisia uudistus- ja laajennustöitä. Näiden kokeuksien kypsyttämänä hän saapui Högforsin johtajaksi ja joutui myös täällä suunnittelemaan ja luomaan uutta. Högforsin tehtaan historiassa oli saavuttu tärkeään käännekohtaan.

LAAJENTAMISSUUNNITELMA

Vapaaherra Cedercreutz loi katseensa kauas tulevaisuuteen, mutta otti samalla tarkoin huomioon reaaliset mahdollisuudet. Hän oli sitä mieltä, että seuraavan neljännesvuosisadan aikana vuosituotannon pitäisi kasvaa 10.000 tonniin eli hieman yli kaksinkertaiseksi silloisesta. Mutta tämä oli mahdollista luonnon ahtaaksi rajoittamalla tehdasalueella ainoastaan sillä edellytyksellä, että rakennukset täsmällisesti jaettaisiin keskellä virtaavan Karjaanjoen molemmille rannoille. Kevätkesällä 1925 hän esitti johtokunnalle tulevaisuudennäkymänsä "Millaiseksi Hög-

forsin tehdas tulee muotoutumaan viimeisessä kehitysvaiheessaan". Valimolaitokset piti laajentaa enemmän kuin kaksinkertaisiksi ja muut suoranaiset tuotanto-osastot samoin kuin välilliset osastot suunnitteen samassa suhteessa. Tällöin tuli välttämättä menetellä siten, että valimo ja siihen liittyvät osastot saisivat haltuunsa joen oikealla rannalla olevan tehdasalueen ja että konepajaosastot sekä valmiste-, tarvike- ja kulutustavaravarastot sijoitettaisiin vasemmalle rannalle. Suunnitelma merkitsi siten tehtaan perusteellista uudestiluumista seuraavan neljännesvuosisadan aikana tai nopeamminkin riippuen luonnollisesti tehtaan valmisteiden menekin kasvusta.

Tätä suurisuuntaista tulevaisuudennäkymää ei siirretty kokonaisuudessaan epämääräiseen tulevaisuuteen, vaan vapaaherra Cedercreutz ryhtyi sitä heti eräin osin toteuttamaan. Jo vuoden 1925 jälkipuoliskolla rakennettiin valimon lisärakennus, jossa ryhdyttiin valmistamaan kylpyammeita. Seuraavana vuonna perustettiin kylpyammevalimoa täydentämään emaloimislaitos, ensimmäinen laatuaan maassamme. Puhdistamo ja kokoonpano-osastoa laajennettiin ja radiaattorien tuotannon lisäämistä varten hankittiin uusia koneita sekä laitteita.

Työnsulkuvuonna 1927 oli vuorossa laajennussuunnitelman todellinen suurtyö, joen vasemmalle rannalle rakennettava kaksikerroksinen konepajarakennus. Työselkkausten takia suunnitelman toteuttaminen siirtyi kuitenkin seuraavaan vuoteen, jolloin rakennettiin lähes 2½ miljoonaa markkaa maksava verstaakompleksi. Siihen siirrettiin joen toiselta rannalta pannu-, radiaattori- ja muut verstaat ja siitä

muodostui joen vasemmalla rannalla sijaitsevien nykyaikaisten tehdasrakennusten ydinosa. Samana vuonna valmistui uusi lämpökeskus, seuraavana vuonna uudistettiin sähkövoimanjakelukeskus ja kattilatyöpaja muutettiin puhdistamoksi. Näin oli päästy uusien suunnitelmien toteuttamisessa hyvään alkuun.

Samanlaista nousua oli havaittavissa asuntopuolella. Näinä vuosina rakennettiin lukuisia asuinrakennuksia, ja v. 1923, jolloin työväen lukumäärä nousi yli 500:n, oli työväen asuntoja jo n. 300, joissa oli yhteensä lähes puolitoistatuhatta huonetta. Myös virkamiehille rakennettiin asuntoja ja sosiaaliseen puoleen kiinnitettiin huomiota rakentamalla tehtaan henkilökunnan käyttöön saunoja ja pesutupia.

KORKEASUHDANTEESTA HUOLIMATTA MARKKINAHUOLIA

Yleensä 1920-luvun puoliväliä luonnehditaan maamme taloushistoriassa korkeasuhdanteen ajaksi. Itsenäisen Suomen teollisuus oli selviytynyt epävarmoista ja sekavista vuosista ja katsoi luottavaisesti tulevaisuuteen. Tehtaita alettiin nykyaikaistaa ja tuotanto kasvoi vastaavasti. Varsinkin puunjalostusteollisuus pääsi jaloilleen, ja sen vaikutus tuntui elvyttävästi myös kotimarkkinateollisuuden alalla. Niin ikään rakennustoiminta vilkastui, mikä oli varsin merkittävä seikka juuri Högforsin tehtaan kannalta ajatellen, koska lämpöalan tarvikkeet näyttelivät sen tuotannossa huomattavaa osaa.

Mutta kehitys ei metalliteollisuuden kohdalta muuttunut suinkaan yksinomaan esteettömäksi myötämäksi. Vaikka kysyntä kasvoi, niin vastaavasti sekä vanhat että uudet yrittäjät lähettivät kilvan tuotteitaan markkinoille. Kaiken lisäksi Högforsin tehdas joutui lämpöteknillisellä alalla kilpailemaan ankarasti saksalaisten tuottajien kanssa. Hintojen korottamisesta ei voinut olla puhettakaan, pikemminkin niitä oli alennettava. Kilpailukykyä oli lisättävä ennen kaikkea määrätietoisen rationalisoinnin avulla.

V. 1927 alkoi Högforsin tehtaalla lupaavin enteinen. Tilauksia saapui runsaasti ja kohonneiden tuotantomahdollisuuksien ansiosta ne voitiin myös täyttää. Mutta juuri silloin nousi kirkkaalle taivaalle lakon uhka, joka johti metalliteollisuuden suureen työnsulkuun. Se kesti toukokuun 21. päivästä aina saman vuoden joulukuun saakka. Högforsin tuotanto lamautui sinä aikana melkein täydellisesti, ja ulkomainen kilpailu pääsi jälleen valtaamaan siltä markkinoita. Koska rakennusteollisuus toimi tänä aikana täydellä teholla, merkitsivät työselkkaukset Högforsille sitäkin suurempaa iskua. Asiakkailta ei ollut aikaa odot-

taa tilaustensa epämääräiseen tulevaisuuteen siirtyneitä toimituksia, vaan he kääntyivät saksalaisten tuottajien puoleen. Onneksi seuraavana vuonna Högforsin asema markkinoilla jälleen vahvistui ja vuosikymmenen kaksi viimeistä vuotta, juuri ennen pitkällisen ja vaikean pulakauden alkua, olivat Högforsin tehtaalle suhteellisen onnekkaita.

Vastavetona ulkomaiselle kilpailulle Högforsin tehdas ryhtyi v. 1926 valmistamaan keveitä radiaattoreita, jotka Siro-radiaattorin nimellä tulivat pian tunnetuksi koko maassa. Högforsin johto luotti siinä määrin radiaattoreidensa tulevaisuuteen, että radiaattoriosaston tuotantoteho korotettiin 60.000 m²:n vuosituotantoon saakka. Radiaattorien samoin kuin keskuslämmityskattiloiden myynnissä päästiinkin hyviin tuloksiin. Sen sijaan 1920-luvun toinen huomattava uutuuksien artikkeli, emaloitu kylpyamme, tuotti aluksi karvaan pettymyksen. Sen hinta pelotti ostajia, ja kun kaiken lisäksi laatu ei ollut odotusten mukainen, saapui tehtaalle valituksia ja monet tyytymättömät ostajat palauttivat ostamansa kylpyammeet. Alkuvuosina ei kylpyammeiden kannattavuuslaskelmissa päästy puoleenkaan siitä, mitä oli arvioitu.

MIESHUKKAA HÖGFORSIN TEHTAAN KORKEIMMASSA JOHDOSSA

Joulukuun 2. päivänä 1927, juuri tehtaan huomattavamman laajennusvaiheen alkaessa, siirtyi Högforsin Tehdas Osakeyhtiön johtokunnan puheenjohtaja Leopold Lerche manan majoille. Hän oli hoitanut tätä tehtäväänsä yhdeksän vuotta ja sinä aikana vaikuttanut aivan ratkaisevalla tavalla Högfors-yhtiön aseman vakaannuttamiseen. Laajennussuunnitelmiin hän oli myös suhtautunut myötämieleisesti ja avarakatseisesti. Uudeksi johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin vapaaherra Johan Cronstedt ja uudeksi johtokunnan jäseneksi pankinjohtaja Gustaf af Forselles.

Mutta pian Högforsin oli luovuttava myös toimitusjohtajastaan. Vuoden 1929 elokuussa vapaaherra Edward Cedercreutz vakavan sairauden pakottamana joutui jättämään tehtävänsä ja vajaan vuoden kuluttua kuolema kohtasi hänet. Högforsin historiassa luonnehditaan hänen osuutaan tehtaan kehityksessä seuraavasti: "Hänen ylväät suunnitelmansa olivat jääneet vain paperille. Mutta hänen mukanaan tuomansa uusi, teknillisessä suhteessa elävämpi henki jäi vaikuttamaan hänen jälkeensäkin, ja Högforsin tehtaalla aikakirjoissa tullaan häntä aina muistamaan miehenä, joka laati ensimmäisen, perin pohjin harkitun ja suurisuuntaisen suunnitelman tehtaallaan kohottamiseksi uuden ajan vaatimusten tasalle".

50 VUOTTA PALVELLUT

TYÖNJOHTAJA
KUSTAA AUKUSTI EINARI ODELL

puhdistamosta tulee 1. 6. 56 olleeksi 50 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 15. 2. 1893 Ul. Pyhäjärvellä. Työskentelynsä Högforsin tehtaalla hän aloitti v. 1906 liesiosastolla toimien tavaroiden kantajana. Muutaman vuoden kuluttua hän siirtyi tehtaaseen mallityöpajaan, jossa oli nelisen vuotta, minkä jälkeen hän tuli takaisin liesiosastolle kasajaksi. Vuonna 1941 Odell nimitettiin puhdistamon vastaavaksi työnjohtajaksi.

Kustaa Lusenius.

Viktor Friman.

Emil Aavakangas.

Svante Lehtonen.

LASTEN HIIHDOT

Maaliskuun viimeisenä sunnuntaina oli Högforsin "hiihtostadionilla" vilinää ja vilskettä. Tehtaan nuori väki oli silloin liikkeellä kilpahiihdon merkeissä. Keväinen sää suosi kisoja auringon kultaisen kehrän valaistessa kisakenttää. Osanottajiksi oli saapunut kaikkiaan 115 hiihtäjänalkua. Kilpailumatkat olivat "miestä myöten". Nuorimmat, joiden ikä vaihteli 2—6 vuoteen, hiihtivät 1 km tasamaalla. Iän ja taidon mu-

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAITA

Porttivahti Kustaa Lusenius 1. 5. 56. Hän on syntynyt Pusulassa. Työhön tehtaaseen valimoon hän tuli 1. 12. 1924. Vuonna 1932 hän joutui tapaturman takia olemaan vuoden varastotyössä, mutta siirtyi sitten jälleen valimoon. Nykyisessä toimessaan hän on ollut vuodesta 1952 lähtien.

Hiekkamylläri Viktor Friman valimosta 22. 5. 56. Hän on syntynyt Tammelassa. Työhön tehtaalle hän tuli 15. 4. 1912. Oltuaan ensin kaavaamossa ja sulatossa hän siirtyi v. 1950 ylävalimoon hiekkamylläriksi. Friman on parikymmentä vuotta toiminut tehtaaseen työntekijäin sairaskassan hallituksen puheenjohtajana.

50-VUOTIAITA

Hiekanpuhaltaja Emil Aavakangas puhdistamosta 8. 5. 56. Hän on syntynyt Lohjalla. Työhön tehtaalle hän tuli 17. 3. 1936 puhdistamoon, jossa edelleenkin työskentelee.

Kattilankasaja Svante Lehtonen kattilaosastolta 17. 5. 56. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Työhön tehtaalle hän tuli 10. 6. 1920 puhdistamoon. Vuonna 1946 hän meni töihin Lahteen, mutta palasi v. 1949 takaisin ja on siitä lähtien työskennellyt tehtaaseen kattilaosastolla.

Emalipäällystäjä Hanna Haapalainen emalilaitokselta 24. 5. 56. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Työhön tehtaalle hän tuli 19. 5. 1948 emalilaitokselle työskennellen siellä edelleenkin.

kaan pitenevät hiihdettävät matkat. 12—14-vuotiaitten rata oli 2½ km pituinen ja oikeata murtomaata.

Kilpailukoneisto toimi moitteettomasti. Tosin alkua myöhästyi muutaman minuutin, mutta tämä johtui suurimmaksi osaksi hiihtäjien kilpailujännityksestä sekä siitä, että melkein jokaiselle oli numerot järjestyksen toimesta kiinnitettävä rintaan. Kun ensimmäiset oli saatu ladulle, sujuivatkin kisat sitten kuin suurkilpailujen malliin. Toisten kilpailijain lähtiessä saapui toisia jo maaliin. Ladulla käytiin ankaraa kamppailua. Nuorimpien sarjoissa ladut kiersivät

TOIMITUKSEN TUOLILTA

Lukijamme saavat tämän numeron kuukauden myöhästyneenä. Lakon jälkeen on kuvalaattalaitoksessa ja kirjapainossa vallinnut sellainen korkeapaine, ettei normaalista ilmestymisajasta tämän numeron kohdalla ole voitu pitää kiinni. Seuraava numero saapuu kuitenkin tavalliseen tapaan sopivasti juhannuslukemiseksi.

*

Kansikuvamme hohtavat hanget ovat huhtikuun auringon lämmittämänä sulaneet, vaikka harvinaisen kauan ne tällä kertaa uhmasivat kevään tuloa. Mutta maantiet sen sijaan paljastuivat nytkin aikaisin. Auraus on kehittynyt niin tehokkaaksi, ettei teiden ohuen lumi- ja jäävaipan sulamisesta kannata enää kevään tuloa ennustaa.

Lasten mieltä kiehtoo aina maan paljastuminen lumen alta. Niinpä sulat maantiet vetävät lapsia vastustamatta puoleensa ja maantiestä tulee leikkikenttä. Sen pintaan piirretään hyppyruudukoita ja kaivetaan nappikuoppia. Maantiestä muodostuu pallon lyönti- ja heittopaikka ja maantiellä suoritetaan pelikauden ensimmäiset jalkapallo-ottelut. Tällaista on jokainen joutunut näkemään liikkeessään Kuusankosken teillä tänä keväänä.

Mielelläänhan tuon leikkimisen ilon lapsille soisi, jos ei kysymyksessä olisi sopimaton leikkipaikka. Kun lapset keskittyvät leikkiinsä, ovat he niin syventyneitä puuhaansa, etteivät huomaa, mitä ympärillä tapahtuu. Ja me kaikki tiedämme, mitä maantiellä tapahtuu. Jalkamies siitä leikin lomitse sentään joten kuten puikkelehtii, mutta pyöräilijälle se jo tuottaa vaikeuksia. Mutta kun auto tai moottoripyörä suhahtaa ohi, on siitä leikki itse asiassa kaukana. Siitä voi seurata kuinka murheellista tahansa.

Pahin on onneksi tämän kevään kohdalta sivuutettu, kun oikeat leikkikentätkin ovat jo paljastuneet lumen alta. Mutta syytä on sittenkin kirjoittaa tästä asiasta. Olkoon se jokapäiväinen puheenaihe lapsiperheissä. Pelkät kiellot ja uhkaukset eivät luonnollisestikaan ole paikallaan. Parasta on äidin ja isän yhdessä lastensa kanssa etsiä sopivia leikkipaikkoja ja käväistä myös maantiellä, jossa yhdessä pohtien ja keskustellen selvitetään sen sopimattomuus leikkikentäksi.

Mutta ei ole pelkkä kulkeminenkaan maanteillä nykyisin vaaratonta. Liikenne kasvaa vuosi vuodelta huimaavaa vauhtia. Tämä tietää sitä, että kaikkien, niin jalkamiesten, pyöräilijöiden, pärinäpoikien kuin autoilijoidenkin on noudatettava liikennesääntöjä. Tähän ajatukseen on usean vaikea tottua. Ollaan sitä mieltä, että kyllähän sellaisista asioista aina itsestään selvittää. Niin ei kuitenkaan ole asian laita. Säännöt on opittava, niitä on harjoiteltava ja niiden mukaan on kuljettava.

Nykyisin puhutaan paljon siitä, kuinka kulttuuri kehittyessään tuo aina uutta ja uutta opittavaa. Yksi uusi oksa tuossa kulttuurin monihaarisessa puussa on juuri liikennekulttuuri. Se on opittava hallitsemaan aivan samoin kuin meidän on opittava lukemaan ja kirjoittamaan. Ilman sitä emme tule toimeen. Kukaties vielä tänä päivänä joten kuten hyvällä onnella pärjäämme ilman sitäkin, mutta huomispäivänä voi jo sormi mennä suuhun, jos emme sitä ennen ole joutunut liikenteen uhriksi.

Sietääpä siten opiskella liikenneaapista. Tyvestä tässäkin asiassa puuhun nouseaan, niin lapset kuin aikuiset. Ja kummatkin oppivat, kunhan hieman ponnistelevat. Sanotaanhan: "Minkä nuorena oppii, sen vanhana taitaa" ja "Oppia ikä kaikki".

T u o m o

niin, että katselijat koko ajan saattoivat seurata kilpailua. Tasaisesta maastosta huolimatta tapahtui joihtakin kaatumisia, ja kerran aiheutui niistä jopa ruuhkautuma.

Kisojen päättäjäiset pidettiin tehtaan seuratalolla, jossa liikuntaneuvoja Leo Savolainen jakoi kaikille kilpailijoille palkinnot. Lisäksi tarjottiin osanottajille mehua.

